

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru“ pentru literatură 2008

Climatē

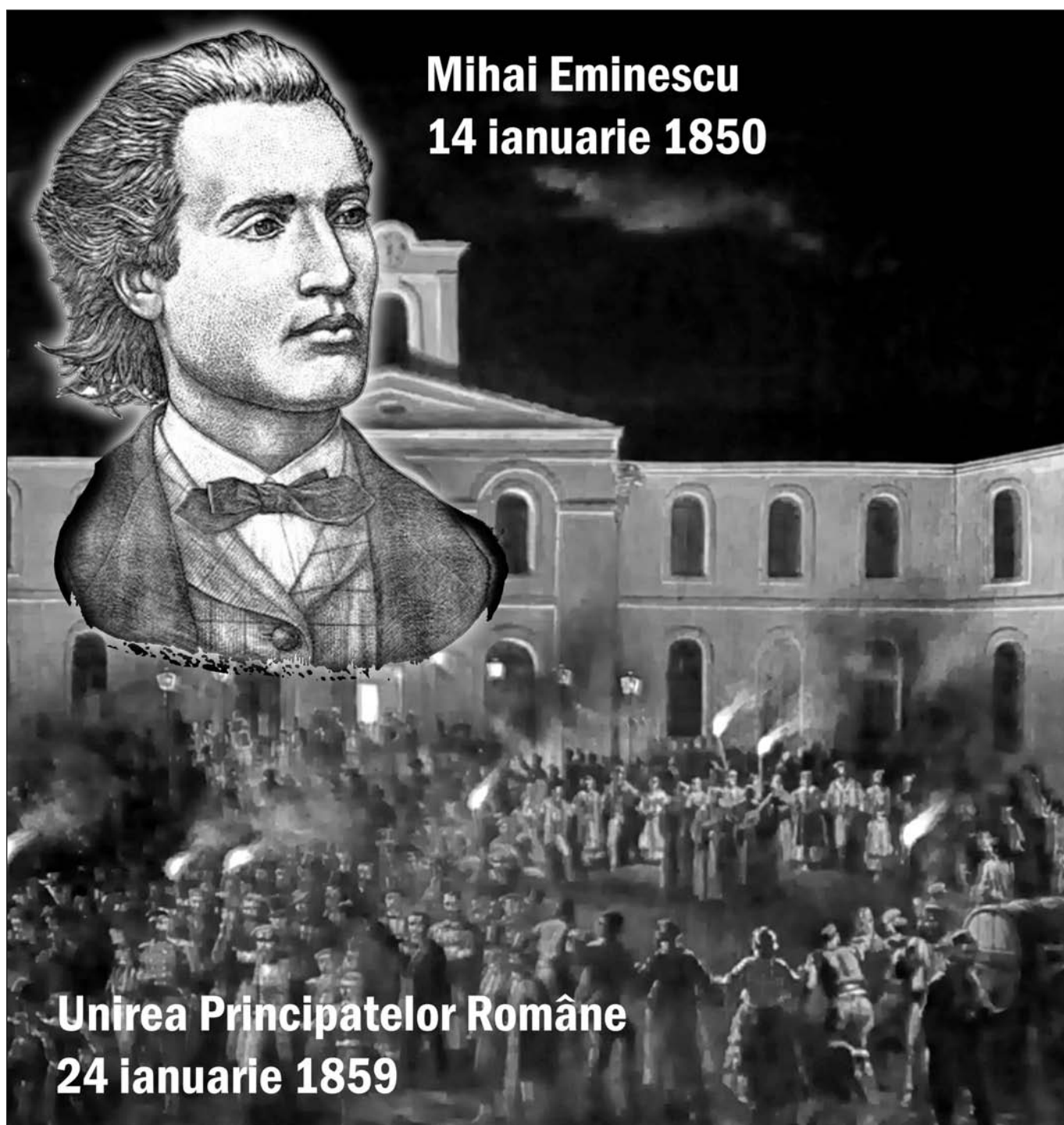
literare

50

Anul 5
ianuarie
2012

Director fondator:
Ion Iancu Vale

Revistă literară și de cultură românească
Fondată: mai 2007

Semnează în acest număr...

Mihai Eminescu	Scrisoarea a treia	3
Adrian Marino	Altă Românie	6
Augustin Deac	Codex Rohonczy	7
Aurora Pețan	Limba română, patria mea	8
Alex. Ștefănescu	Mircea Horia Simionescu (biografie)	10
Ștefan Lucian Mureșanu	Actul de depeizare...	11
Gheorghe Palel	Catrene în gerar (pamflet)	13
Pablo Neruda	Pentru cine vrea să simtă că trăiește	13
Elena Armenescu	Conspirația Universului	14
Ionuț Caragea	Poem tradus	15
Petru Birău	Filosofia - personaj principal...	16
Ion Iancu Vale	Dor de țată (poem)	17
Lucian Gruia	Esența lucrurilor	19
Florin Nițulescu	Cuvintele Eminescului	19
Gheorghe Valerică Cimpoca	Rățiune, Iubire și Credință	20
Sebastian Drăgan	Zvon (poem)	20
Ion Iancu Vale	Mihai Eminescu și Albert Einstein	21
Ilie Marinescu	Psihologia conduitei	22
Ștefan Neagu	Vino, a-nflorit iar teiul	23
Constantin T. Ciubotaru	Ultimul Făt-Frumos	24
Elena Buică	Gânduri la cumpăna anilor	25
Mirel Horodi	Avangarda românească	26
Nicolae Nicoară Horia	Dumnezeu (poem)	27
Emil Perșa	Dacii de pe Nistru (poem)	28
Vavila Popovici	Unirea Principatelor...	29
Nicoleta Milea	Iarna în Haiku	31
***	Acesta este Alexander Hausvater	32
Corneliu Leu	Către Dimitrie Grama	35
Mihai Batog Bujeniță	Terra - colapsul civilizației	36
Andreea Cristina Vîrlan	Poeme grena	37
George Petrovai	Poeme	38
Cristian Teodorescu	Mentenanța limbii române	38
Theodor Răpan	Lansare de carte	39

Mulțumim domnului prof. dr. Gheorghe Valerică Cimpoca
pentru sprijinul acordat la apariția acestui număr
al revistei Climate literare.

Adresa redacției principale:

Aleea Arcașilor, bl. 36, sc. B,
ap. 23, Târgoviște, România

Telefoane:

0722 702 578, 0741 732 122

E-mail: ioniancuvale@yahoo.com

Redactor-șef (fondator): Mircea Cotârță, Redactor principal (fondator): Sbastian Drăgan

Colegiul redacțional: Grigore Grigore, Gheorghe Palel, Florea Turiac, Lucian Constantin

Redacții asociate - România: Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, Deva, Focșani, Iași, Suceava, Turnu Severin, Hunedoara, Mangalia, Olănești, Oradea, Ploiești, Vrancea;

Alte țări: Australia, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Gibraltar, Israel, Italia, Macedonia, Republica Moldova, Serbia, S.U.A., Ucraina. - **Fotoreporter:** Tiberiu Rutescu.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatărilor

Tehnoredactare: Florin-Lucian Dragoș ■ 0730 863 602 ■ dragosflorinlucian@gmail.com ● Culegere text: Reta Sofronie ● Corectură: Manuela-Elena Dragoș

Revistă editată de Societatea cultural istorică „ARM” Târgoviște ■ ISSN 1843-035X

Apare sub egida Consiliului Județean Dâmbovița prin Centrul Județean de Cultură Dâmbovița și cu concursul Fundației „Renașterea Pietroșiței - Ruralia”

Scrisoarea a treia

de Mihai Eminescu

Un sultan dintre aceia ce domnesc peste vro limbă,
Ce cu-a turmelor pășune, a ei patrie ș-o schimbă,
La pământ dormea ținându-și căpătâi mâna cea dreaptă;
Dară ochiu-nchis afară, înlăuntru se deșteaptă.
Vede cum din ceruri luna lunecă și se coboară
Și s-apropie de dânsul preschimbată în fecioară.
Înfloreă cărarea ca de pasul blândeii primăveri;
Ochii ei sunt plini de umbra tănuitelor dureri;
Codrii se înflorează de atâta frumusețe,
Apele-ncreșesc în tremur străveziile lor fețe,
Pulbere de diamante cade fină ca o bură,
Scânteind plutea prin aer și pe toate din natură
Și prin mândra fermecare sun-o muzică de șoapte,
Iar pe ceruri se înalță curcubeiele de noapte...
Ea, șezând cu el alături, mâna fină i-o întinde,
Părul ei cel negru-n valuri de mătăasă se desprinde:
- Las' să leg a mea viață de a ta... În brațu-mi vino,
Și durerea mea cea dulce cu durerea ta alin-o...
Scriș în cartea vieții este și de veacuri și de stele
Eu să fiu a ta stăpână, tu stăpân vieții mele.

Și cum o privea sultanul, ea se-ntunecă... dispăre;
Iar din inima lui simte un copac cum că răsare,
Care crește într-o clipă ca în veacuri, mereu crește,
Cu-a lui ramuri peste lume, peste mare se lățește;
Umbra lui cea uriașă orizontul îl cuprinde
Și sub dânsul universul într-o umbră se întinde;
Iar în patru părți a lumii vede șiruri munții mari,
Atlasul, Caucazul, Taurul și Balcanii seculari;
Vede Eufratul și Tigris, Nilul, Dunărea bătrână -
Umbra arborelui falnic peste toate e stăpână.
Astfel, Asia, Europa, Africa cu-a ei pustiuri
Și corăbiile negre legănându-se pe râuri,
Valurile verzi de grăie legănându-se pe lanuri,
Mările țărnuitoare și cetăți lângă limanuri,
Toate se întind nainte-i... ca pe-un uriaș covor,
Vede țară lângă țară și popor lângă popor -
Ca prin neguri alburie se strevăd și se prefac
În întinsă-mpărăție sub o umbră de copac.

Vulturii porniți la ceruri pân' la ramuri nu ajung;
Dar un vânt de biruință se pornește îndelung
Și lovește rânduri, rânduri în frunzișul sunător,
Strigăte de-Allah! Allahu! se aud pe sus prin nori,
Zgomotul creștea ca marea turburată și înaltă,
Urlete de bătălie s-alungau dupăolaltă,
Însă frunzele-ascuțite se îndoiaie după vânt
Și deasupra Romei nouă se înclină la pământ.

Se cutremură sultanul... se deșteaptă... și pe cer
Vede luna cum plutește peste plaiul Eschișer.
Și privește trist la casa șeihului Edebali;
După gratii de fereastră o copilă el zări
Ce-i zâmbește, mlădioasă ca o creangă de alun;
E a șeihului copilă, e frumoasa Malcatun.
Atunci el pricepe visul că-i trimis de la profet,
Că pe-o clipă se-nălțase chiar în rai la Mohamet,
Că din dragostea-i luminează un imperiu se va naște,
Ai căruia ani și margini numai cerul le cunoaște.

Visul său se-nfiripează și se-ntinde vulturește,
An cu an împărăția tot mai largă se sporește,
Iară flamura cea verde se înalță an cu an,
Neam cu neam urmându-i zborul și sultan după sultan.
Astfel țară după țară drum de glorie-i deschid...
Pân-în Dunăre ajunge furtunosul Baiazid...

La un semn, un țarm de altul, legând vas de vas, se leagă
Și în sunet de fanfare trece oastea lui întreagă;
Ieniceri, copii de suflet ai lui Allah și spahii
Vin de-ntunecă pământul la Rovine în câmpii;
Răspândindu-se în roiuri, întind corturile mari...
Numa-n zarea depărtată sună codrul de stejari.
Iată vine-un sol de pace c-o năframă-n vârful de băț.
Baiazid, privind la dânsul, îl întreabă cu dispreț:
- Ce vrei tu?
- Noi? Bună pace! Și de n-o fi cu bănat,
Domnul nostru-ar vrea să vază pe măritul împărat.
La un semn deschisă-i calea și s-apropie de cort
Un bătrân atât de simplu, după vorbă, după port.
- Tu ești Mircea?
- Da-mpărate!
- Am venit să mi te-nchini,
De nu, schimb a ta coroană într-o ramură de spini.
- Orice gând ai, împărate, și oricum vei fi sosit,
Cât suntem încă pe pace, eu îți zic: Bine-ai venit!
Despre partea închinării însă, Doamne, să ne ierți;
Dar acu vei vrea cu oaste și război ca să ne cerți,
Ori vei vrea să faci întoarsă de pe-acuma a ta cale,
Să ne dai un semn și nouă de mila Măriei tale...
De-o fi una, de-o fi alta... Ce e scris și pentru noi,
Bucuroși le-om duce toate, de e pace, de-i război.
- Cum? Când lumea mi-e deschisă, a privi gândești că pot
Ca întreg Aliotmanul să se-mpiedice de-un ciot?
O, tu nici visezi, bătrâne, câți în cale mi s-au pus!
Toată floarea cea vestită a întregului Apus,
Tot ce stă în umbra crucii, împărați și regi s-adună
Să dea piept cu uraganul ridicat de semilună.
S-a-mbrăcat în zale lucii cavalerii de la Malta,
Papa cu-a lui trei coroane, puse una peste alta,

Fulgerele adunat-au contra fulgerului care
În turbarea-i furtunoasă a cuprins pământ și mare.
N-au avut decât cu ochiul ori cu mâna semn a face,
Și Apusul își împinse toate neamurile-ncoace;
Pentru-a crucii biruință se mișcă răuri-râuri,
Ori din codri răscolite, ori stârnite din pustiuri;
Zguduind din pace-adâncă ale lumii începuturi,
Înnegrind tot orizontul cu-a lor zeci de mii de scuturi,
Se mișcau îngrozitoare ca păduri de lănci și săbii,
Tremura înspăimântată marea de-ale lor corăbii!...
La Nicopole văzut-ai câte tabere s-au strâns
Ca să steie înainte-mi ca și zidul neînvins.
Când văzui a lor mulțime, câtă frunză, câtă iarbă,
Cu o ură ne'mpăcată mi-am șoptit atunci în barbă,
Am jurat ca peste dânșii să trec falnic, fără păs,
Din pristolul de la Roma să dau calului ovăs...
Și de crunta-mi vijelie tu te aperi c-un toiag?
Și, purtat de biruință, să mă-mpiedec de-un moșneag?
- De-un moșneag, da, împărate, căci moșneagul ce privești
Nu e om de rând, el este domnul Țării Românești.
Eu nu ți-aș dori vrodată să ajungi să ne cunoști,
Nici ca Dunărea să-nece spumegând a tale oști.
După vremuri mulți veniră, începând cu acel oaspe,
Ce din vechi se pomenește, cu Darius a lui Istaspe;
Mulți durară, după vremuri, peste Dunăre vrut pod,
De-au trecut cu spaima lumii și mulțime de norod;
Împărați pe care lumea nu putea să-i mai încapă
Au venit și-n țara noastră de-au cerut pământ și apă -
Și nu voi ca să mă laud, nici că voi să te-nspăimânt,
Cum veniră, se făcură toți o apă ș-un pământ.
Te fălești că înainte-ți răsturnat-ai valvârtej
Oștile leite-n zale de-mpărați și de viteji?
Tu te lauzi că Apusul înainte ți s-a pus?...
Ce-i mâna pe ei în luptă, ce-au voit acel Apus?
Laurii voiau să-i smulgă de pe funtea ta de fier,
A credinței biruință căta orice cavalier.
Eu? Îmi apăr sărăcia și nevoile și neamul...
Și de-aceea tot ce mișcă-n țara asta, râul, ramul,
Mi-e prieten numai mie, iară ție dușman este,
Dușmănit vei fi de toate, fără a prinde chiar de veste;
N-avem oști, dară iubirea de moșie e un zid
Care nu se-nfiorează de-a ta faimă, Baiazid!

Și abia plecă bătrânul... Ce mai freamăt, ce mai zbucium!
Codrul clocoti de zgomot și de arme și de bucium,
Iar la poala lui cea verde mii de capete plectoase,
Mii de coifuri lucitoare ies din umbra-ntunecoasă;
Călăreții umplu câmpul și roiesc după un semn
Și în caii lor sălbatici bat cu scările de lemn,
Pe copite iau în fugă fața negrului pământ,
Lănci scânteie lungi în soare, arcuri se întind în vânt,
Și ca nouri de aramă și ca ropotul de grindeni,
Orizontu-ntunecându-l, vin săgeți de pretutindeni,
Vâjâind ca vijelia și ca plesnetul de ploaie...
Urlă câmpul și de tropot și de strigăt de bătaie.
În zadar striga-mpăratul ca și leul în turbare,
Umbra morții se întinde tot mai mare și mai mare;
În zadar flamura verde o ridică înspre oaste,
Căci cuprinsă-i de pieire și în față și în coaste,
Căci se clatină rărite șiruri lungi de bătalie;
Cad asabii ca și pâlcuri risipite pe câmpie,
În genunchi cădeau pedestri, colo caii se răstoarnă,
Când săgețile în valuri, care șuieră, se toarnă
Și, lovind în față, -n spate, ca și crivățul și gerul,
Pe pământ lor li se pare că se năruie tot cerul...
Mircea însuși mână-n luptă vijelia-ngrozitoare,
Care vine, vine, vine, calcă totul în picioare;
Durduind soseau călării ca un zid înalt de sulți,
Printre cetele păgâne trec rupându-și large ulți;
Risipite se-mprăstie a dușmanilor șiraguri,
Și gonind biruitoare tot veneau a țării steaguri,
Ca potop ce prăpădește, ca o mare turburată -
Peste-un ceas păgânătatea e ca pleava vânturată.
Acea grindin-oțelită înspre Dunăre o mână,
Iar în urma lor se-ntinde falnic armia română.

Pe când oastea se așează, iată soarele apune,
Voind creșetele nalte ale țării să-ncunune
Cu un nimb de biruință; fulger lung încremenit
Mărginește munții negri în întregul asfințit,
Pân' ce izvorăsc din veacuri stele una câte una
Și din neguri, dintre codri, tremurând s-arată luna:
Doamna mărilor ș-a nopții varsă liniște și somn.
Lângă cortu-i, unul dintre fiii falnicului domn
Sta zâmbind de-o amintire, pe genunchi scriind o carte,
S-o trimiță dragei sale, de la Argeș mai departe:

"De din vale de Rovine
Grăim, Doamnă, către Tine,
Nu din gură, ci din carte,
Că ne ești așa departe.
Te-am ruga, mări, ruga
Să-mi trimiți prin cineva
Ce-i mai mândru-n valea Ta:
Codrul cu poienele,
Ochii cu sprâncenele;
Că și eu trimit-e-voi
Ce-i mai mândru pe la noi:
Oastea mea cu flamurile,
Codrul și cu ramurile,
Coiful nalt cu penele,
Ochii cu sprâncenele.
Și să știi că-s sănătos,
Că, mulțămind lui Cristos,
Te sărut, Doamnă, frumos."

De-aşa vremi se-nvredniciră cronicarii şi rapsozii;
 Veacul nostru ni-l umplură saltimbancii şi irozii...
 În izvoadele bătrâne pe eroi mai pot să caut;
 Au cu lira visătoare ori cu sunete de flaut
 Poţi să-ntâmpini patrioţii ce-au venit de-atunci încolo?
 Înaintea acestora tu ascunde-te, Apollo!
 O, eroi! care-n trecutul de măririi vă adumbriseţi,
 Aţi ajuns acum de modă de vă scot din letopiseţi,
 Şi cu voi drapându-şi nula, vă citează toţi nerozii,
 Mestecând veacul de aur în noroiul greu al prozii.
 Rămâneţi în umbră sfântă, Basarabi şi voi Muşatini,
 Descălecători de ţară, dătători de legi şi datini,
 Ce cu plugul şi cu spada aţi întins moşia voastră
 De la munte pân' la mare şi la Dunărea albastră.

Au prezentul nu ni-i mare? N-o să-mi dea ce o să cer?
 N-o să aflui într-ai noştri vre un falnic juvaer?
 Au la Sybaris nu suntem lângă capiştea spoielii?
 Nu se nasc glorie pe stradă şi la uşa cafenelii,
 N-avem oameni ce se luptă cu retoricele sulii
 În aplauzele grele a canaliei de ulii,
 Panglicari în ale ţării, care joacă ca pe funii,
 Măşti cu toate de renume din comedia minciunii?
 Au de patrie, virtute, nu vorbeşte liberalul,
 De ai crede că viaţa-i e curată ca cristalul?
 Nici visezi că înainte-ţi stă un stâlp de cafenele,
 Ce îşi râde de-aste vorbe îngânându-le pe ele.
 Vezi colo pe uriciunea fără suflet, fără cuget,
 Cu privirea-mpăroşată şi la fâlci umflat şi buget,
 Negru, cocoşat şi lacom, un izvor de şiretlicuri,
 La tovarăşii săi spune veninoasele-i nimicuri;
 Toţi pe buze-având virtute, iar în ei monedă calpă,
 Chintesenţă de mizerii de la creştet până-n talpă.
 Şi deasupra tuturor, oastea să şi-o recunoască,
 Îşi aruncă pocitura bulbucaţii ochi de broască...
 Dintr-aceştia ţara noastră îşi alege astăzi solii!
 Oameni vrednici ca să şază în zidirea sfintei Golii,
 În cămeşi cu mâneci lunge şi pe capete scufie,
 Ne fac legi şi ne pun biruri, ne vorbesc filosofie.
 Patrioţii! Virtuozii, ctitori de aşezăminte,
 Unde spumegă desfrâul în mişcări şi în cuvinte,
 Cu evlavie de vulpe, ca în strane, şed pe locuri
 Şi aplaudă frenetic schime, cântece şi jocuri...
 Şi apoi în sfatul ţării se adun să se admire
 Bulgăroi cu ceafa groasă, grecotei cu nas subţire;
 Toate mutrele acestea sunt pretinse de roman,
 Toată greco-bulgărima e nepoata lui Traian!
 Spuma asta-nveninată, astă plebe, âst gunoi
 Să ajung-a fi stăpână şi pe ţară şi pe noi!
 Tot ce-n ţările vecine e smintit şi stârpitură,
 Tot ce-i însemnat cu pata putrejunii de natură,
 Tot ce e perfid şi lacom, tot Fanarul, toţi iloţii,
 Toţi se scurseră aicea şi formează patrioţii,
 Încât fonfii şi flecarii, găgăuţii şi guşaţii,
 Bâlbâiţi cu gura strâmbă sunt stăpânii astei naţii!

Voi sunteţi urmaşii Romei? Nişte răi şi nişte fameni!
 I-e ruşine omenirii să vă zică vouă oameni!
 Şi această ciură-n lume şi aceste creaturi
 Nici ruşine n-au să ieie în smintitele lor guri
 Gloria neamului nostru spre-a o face de ocară,

Îndrăznesc ca să rostească pân' şi numele tău... ţară!

La Paris, în lupanare de cinismu şi de lene,
 Cu femeile-i pierdute şi-n orgiile-i obscene,
 Acolo v-aţi pus averea, tinereţele la stos...
 Ce a scos din voi Apusul, când nimic nu e de scos?

Ne-aţi venit apoi, drept minte o sticlă de pomadă,
 Cu monoclu-n ochi, drept armă beţişor de promenadă,
 Vesteiţi fără de vreme, dar cu creieri de copil,
 Drept ştiinţă-având în minte vre un vals de Bal-Mabil,
 Iar în schimb cu-averea toată vrun papuc de curtezană...
 O, te-admir, progenitură de origine romană!

Şi acum priviţi cu spaimă faţa noastră sceptic-rece,
 Vă miraţi cum de minciuna astăzi nu vi se mai trece?
 Când vedem că toţi aceia care vorbe mari aruncă
 Numai banul îl vânează şi câştigul fără muncă,
 Azi, când fraza lustruită nu ne poate înşela,
 Astăzi alţii sunt de vină, domnii mei, nu este-aşa?
 Prea v-aţi atâtat arama sfâşiind această ţară,
 Prea făcurăţi neamul nostru de ruşine şi ocară,
 Prea v-aţi bătut joc de limbă, de străbuni şi obicei,
 Ca să nu s-arate-odată ce sunteţi - nişte mişei!
 Da, câştigul fără muncă, iată singura pornire;
 Virtutea? e-o nerozie; Geniul? o nefericire.

Dar lăsaţi măcar strămoşii ca să doarmă-n colb de cronici;
 Din trecutul de mărire v-ar privi cel mult ironici.
 Cum nu vii tu, Ţepeş doamne, ca punând mâna pe ei,
 Să-i împarţi în două cete: în smintiţi şi în mişei,
 Şi în două temniţi large cu de-a sila să-i aduni,
 Să dai foc la puşcărie şi la casa de nebuni!

La steaua

Mihai Eminescu

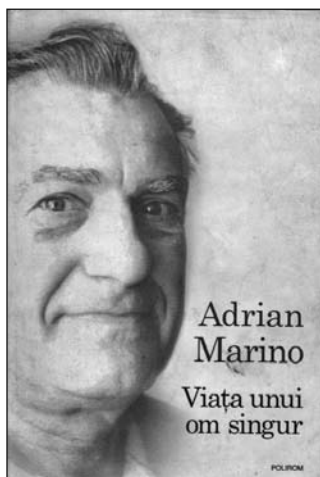
La steaua care-a rasarit
 E-o cale-atât de lungă,
 Ca mii de ani i-au trebuit
 Luminii să ne-ajunga.

Poate de mult s-astins în drum
 În departări albastre,

Iar raza ei abia acum
 Luci vederii noastre.

Icoana stelei ce-a murit
 Încet pe cer se suie;
 Era pe când nu s-a zarit,
 Azi o vedem, si nu e.

Tot astfel când al nostru dor
 Pieri în noapte-adâncă,
 Lumina stinsului amor
 Ne urmăreşte încă.

Adrian Marino

Pur și simplu, uneori, nici nu știi ce să crezi, când compari subtilitatea, perfidia și abilitatea politicii rusești, cu inocența, pragmatismul îngust și lipsă loială de intuiție a partenerului de negocieri, specifică diplomației americano, Les Américains, les éternels bernâs de l'histoire (în franceză, constatarea mea sună parcă mai bine). Nu spun că nu există în SUA și spirite lucide și mari specialiști în problema sovietoruscă. Dar nu ei conduc politica americană. Mă uit la privirile „diplomaților” americani, a căror mediocritate, incompetență și lipsă de experiență sar în ochi. Priviri naive, la orizont, vagi, apoase, convenționale, total lipsite de luciditate, evident neinteresate de „restul lumii”. Și, în definitiv, care este reflexul instinctiv al unor Kissinger, Albright et comp., foști „europeni”, refugiați în SUA din cauza hitlerismului? Doar de a-și pune pielea la adăpost și de a fugi de orice risc. În timp ce, de partea opusă, statul sovietic,

Altă Românie (16)

rus - sau cum vrem să-i spunem - și-a păstrat intact aparatul serviciilor secrete, toți agenții de toate tipurile, ducând o politică de o remarcabilă continuitate. Ce i se opune? O permanentă improvizație de tip îngust pragmatic, wait and see, fără perspectivă și previziune. Mereu devansată, mereu luată prin surprindere, mereu pusă în fața faptului împlinit. Ocuparea aeroportului din Kosovo de către ruși, înaintea apariției trupelor KFOR - din acele zile de iunie 1999 - este, orice s-ar spune, o capodoperă de abilitate și cinism politico-diplomatic. Naivitatea americană, încă o dată, ridiculizată...

Nu este însă totul. Nici pe departe. Obstacolul cel mai redutabil în calea integrării euroatlantice a României este, de fapt, altul: poporul român nu este „european”, în sensul aderenței și, mai ales, al asimilării și trăirii cotidiene a valorilor „occidentale”. Făceam o astfel de constatare încă din 1987, în *Evadări în lumea liberă* (p. 173). Între idealul european și posibilitățile sale de realizare, contradicția este permanentă și, deocamdată cel puțin, de nerezolvat. Până la instituții supranaționale și reglementări internaționale, până la legislație și alte forme, mai mult sau mai puțin goale, este vorba, în primul rând, de o pro-

blemă de mentalitate și psihologie colectivă. Reflexul etnicist, naționalist, defensiv este încă foarte puternic. În plus, valorile civilizației europene (precizie, rigoare, eficacitate, exactitate, legalitate (trebuie reamintit mereu) etc. sunt de parte de a fi asimilate. Haosul, brambureala, lucrul prost făcut și de mântuială numai „europene” nu sunt. Și tocmai aceste aspecte sunt, orice s-ar spune, specifice și dominante în România actuală.

În plus, isteria anti-americană, anti-NATO, cu prilejul bombardamentelor din Serbia, atât de evidentă în presă și, în general, în opinia publică, dovedește că național-ceaușismul, „anti-imperialist” prin definiție, este încă puternic. O ediție specială la TV (16 aprilie 1999) mi-a lăsat un gust amar. Jurnaliștii ce vorbeau, încruntați și agresivi, erau vocea României profunde. Iar bietul Emil Hurezeanu, intimidat și politicos, abia putea deschide, uneori, gura. Am zeci de exemple de șovinism și agresivitate naționalistă. Am făcut mereu teoria „Celor două Românii” (de exemplu, în *Politică și cultură*, pp. 187-196). Sunt mai convinși ca niciodată că am dreptate. O Românie intelectuală, elitistă, prooccidentală, o minoritate fără audiență și o masivă Românie etnicistă, de „origine sănătoasă”, încă

foarte departe de civilizație (comunicații, servicii, legalitate, ordine), democrație (pluralism, drepturile omului) și abundenții produselor di; consuni, aspecte care definesc, popular vorbind, dar exact spus, „Europa”, începând cu Dinicu Golescu. O Românie subdezvoltată nu poate fi o țară europeană. O aconă de neuitat într-o cabană de munte, din zona Bicăzului, cu prilejul primei vizite a lui Matei în țară. Din greșeală a plătit o consumație și cu o... piesă americană de 10 cenți. S-au strâns imediat zece capete să vadă această minune. Miraj, mit american și sărăcie lucie, care ne definește în întregimi. Dolarul constituie mereu pentru români un cuvânt magic.

Este posibilă, în concluzie, o altfel de orientare externă și deci o altă politică externă? Rămân, în esență, foarte sceptic. Vom vegeta mereu, sau în orice caz, o lungă perioadă, la periferia Europei civilizate, ca o provincie subdezvoltată, mizeră economic, sub influența inevitabilă a imperialismului rus. O realitate: cât timp întreg aparatul de stat a fost format sub comunism, în special aparatul de justiție și serviciile secrete, aproape că nici nu mai este nevoie de agenți KGB. Ei, desigur, există. Și încă din plin. Dar, de fapt, noi suntem primii noștri KGB-iști. Și cei mai influenți dintre toți.

Va urma

Augustin Deac

Întrebarea care se pune este: Cine era Vlad?

La pagina 214, în dreapta, se remarcă o miniatură, în care o solie a unei comunități de migratori comunică împăratului bizantin anumite știri pe care le aflăm prin intermediul textului alăturat: ERA VLAD/NEK TIUZ/ VLAD URA/GER BLAK/ LAKER FIU/ TIAO ATERIO/TUI NEK/AO ATERIO NIVLIT.

Descifrarea textului: *“Mâniosul Vlad/a înfrânt pe tiuzi/Vlad marele/cârmuitor al Blahilor/A tăiat pe fiul/lui Tiao care se teme/Ai tăi înfrânți vai/se tem de îngheț”.*

Textul ne informează că Vlad, cârmuitorul vlahilor, a învins în timp de iarnă pe tiuzi. Lupte ale românilor cu migratorii sunt amintite și de scriitorul bizantin Mihail Psellos în opera sa Cronografia, VII, LXVIII care, referindu-se la trecerea pecenegilor în masă în Impeniul bizantin, sub conducerea lui Tyrach, în iarna anului 1048/1049, subliniază faptul că aceștia au plecat de la nord de grurile Dunării, deoarece i-au silit geții (adică românii)

O cronică românească însumând 448 de pagini, din secolele XII-XIII, scrisă în limba română arhaică cu alfabet geto-dacic.

Codex Rohonczy (9)

vecinii lor.

Numeroase lucrări ale scriitorilor bizantini amintesc despre luptele românilor cu migratorii, iar geografii precizează că țara pecenegilor, și apoi a cumanilor, era diferită de cea a vlahilor.

Codexul Rohonczy ne transmite știri în legătură cu reprezentările cosmogonice ale vlahilor. Astfel, la pagina 83, miniatura ne demonstrează că în centrul universului se află soarele, în fața căruia pământul se rotește parțial în jurul axei sale, alternând astfel ziua cu noaptea. Poziția pământului și a soarelui, în reprezentarea cosmogonică, redă timpul zilei. În partea superioară a pământului, care are formă rotundă, se află mormântul lui Isus Hristos și țările cunoscute de vlahi. În partea inferioară a pământului se află Țara moților, care este învăluită de un întuneric absolut. Razele care flanchează discul solar, ce se află în poziție fixă în centrul universului, notează un an vag agricol de 360 de zile și unul lunar de 352 de zile. La pagina următoare, 84, ni se face cunoscută consemnarea unei eclipse totale de soare care, potrivit textelor bizantine, a fost observată la Dunăre în anul 1090.

Conceptiile vlahilor asupra universului depășesc

limitele reprezentării sistemului geocentric al lui Ptolemeu și este, de fapt, începutul demonstrației că pământul se învârtă în jurul axei sale și în jurul soarelui, fapt care a fost demonstrat matematic mult mai târziu de către Copernic.

Tot în textul Codexului Rohonczy, marele cârmuitor al vlahilor, Vlad, este prezentat, printr-o miniatură, ca fiind ctitor de biserici. Este important faptul că în complexul mănăstiresc creștin descoperit în Munții Buzăului, pe unul dintre pereții unei biserici este consemnat, în paleoslavă, numele unui ctitor pe nume Vlad. În apropierea complexului mănăstiresc rupestru de la Aluniș, cercetările arheologice au pus în evidență fragmente de ziduri de cărămidă plată și bolovani, ce pot fi datate în feudalismul timpuriu. Acest fapt poate confirma că biserica creștină care sprijinea statul vlah ce era organizat pe teritoriile Munteniei, sudul Moldovei și sud-estul Transilvaniei avea ca centru religios complexul mănăstiresc amintit mai sus. Centrul politic al statului vlah putea fi Curtea de Argeș, unde s-au descoperit vestigii arheologice care pot fi datate înainte de

secolul al XIII-lea. Paralel cu sprijinirea religiei creștine, statul vlah susținea și dezvoltarea științelor, cum ar fi matematica, astronomia etc., care se învățau în Cadrul mănăstirilor”...

Iată, așadar, relevantă semnificația deosebită a descoperirii și descifrării acestui document istoric, autohton românesc, care ilustrează existența unui popor multimilenar, cult, luptător până la sacrificiu pentru apărarea țării lor în fața dușmanilor.

Partea VII-a

Codexul românesc cuprinde mai multe texte, redactate între secolele XII-XIII, ca Jurământul tinerilor vlahi, diferite discursuri rostite în fața ostașilor vlahi înaintea luptelor cu migratorii pecenegi, cumani, unguri, o Cronică privind viața voievodului Vlad, care a condus Vлахia între anii 1046-1091, Imnul victoriei vlahilor, conduși de Vlad asupra pecenegilor, însoțit de o notă muzicală din secolele XII-XIII, diferite texte religioase promovate de Biserica creștină românească, de rit ortodox, care sprijinea statul român și lupta vlahilor pentru păstrarea integrității teritoriale a pământului lor strămoșesc.

Va urma

Aurora Pețan

Se vor găsi și unii, nu puțini, care să susțină că tot ce se întâmplă este absolut firesc și că nimeni nu are nimic cu noi și cu limba noastră. Mai mult, că cei care susțin astfel de teorii sunt ori paranoici, ori naționaliști măcinați de frustrarea că nu am fost capabili să ocupăm un loc mai în față pe scena istoriei. E problema lor! Pentru cine are ochi să vadă, minte să înțeleagă și suflet să cuprindă, noi nu am fost, într-adevăr, pe scena istoriei: noi suntem însăși această scenă. Eminescu a intuit acest lucru, și după el și alții. Însă pentru a câștiga acest război, trebuie să fim conștienți de valoarea nemărginită a limbii române. A exprimat-o cel mai simplu și firesc Nichita Stănescu: „A vorbi despre limba română este ca o duminică. Limba română este patria mea. De aceea, pentru mine, muntele munte se numește, de aceea, pentru mine, iarba iarba se spune, de aceea, pentru mine, izvorul izvorăște, de aceea, pentru mine, viața se trăiește”.

Aurora Pețan despre täblițele de plumb de la Sinaia, o misterioasă arhivă regală dacică.

De mai bine de un an, cercetători avizați sau amatori, pasionați de istorie, ziariști, fundații culturale sunt angajați într-o adevărată cursă contra cronometru, pentru a dezlega un mare mister al isto-

Limba română, patria mea (4)

riei noastre vechi: Täblițele de plumb de la Sinaia.

Peste 30 de plăci acoperite cu imagini și înscrisuri într-o limbă necunoscută stau neinventariate în subsolul Institutului de Arheologie Vasile Pârvan din București, de mai bine de un secol, sub pretextul că sunt niste falsuri neinteresante. Ele contin o scriere într-o limbă necunoscută și reprezentări iconografice cu luptători înarmați cu sulii și lănci, regi și zei, temple, palate, cetăți, monograme și însemne heraldice, eternizate în plumb, cu răbdare și migală, cu un simț artistic aproape desăvârșit, misterios și incitant. O lume înviată parcă după un cataclism dar, paradoxal, puternică și de reală.

În legătură cu acest fascinant subiect, am realizat un interviu, în exclusivitate pentru „Observatorul de Toronto”, cu doamna profesor Aurora Pețan, cercetător principal la Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan - Al. Rosetti”, din Capitală, specialist în filologie clasică. Domnia sa a prezentat o comunicare pe această temă la Academia Română, fiind convinsă că plăcuțele de plumb de la Sinaia reprezintă o parte a unei importante arhive regale dacice.

Aurora Pețan a absolvit Facultatea de Limbi Străine, secția Latină-Greacă veche, are un masterat în Filologie Clasică iar în prezent este doctorand în lingvistică. În anul 2001, a câștigat Premiul Academiei „B.P. Hasdeu” pentru lingvistică, la 27 de ani.

R: Stimată doamnă Pețan, ce se știe despre aceste plăcuțe?

A.P: Se știe de la primarii din Sinaia, din anii '20-'30, că, în

preajma anului 1875, când s-a turnat fundația Castelului Peleş, s-a descoperit un mare tezaur, din piese de aur - plăci scrise în relief. Aceste plăci au fost copiate în plumb, din ordinul Regelui Carol I, la Fabrica de cuie din Sinaia. Până în prezent, nu au fost descoperite dovezi certe în acest sens. Există însă o tradiție orală, destul de serioasă.

Multă lume știe despre acest lucru, însă nu a scris nimeni pe tema asta.

Plăcile de plumb au fost depozitate la Mănăstirea Sinaia și, imediat după înființarea Muzeului Național de Antichități, la sfârșitul secolului al XIX-lea, au fost aduse la București, pe vremea lui Grigore Tocilescu.

În legătură cu plăcile de aur, există două ipoteze: una, că ar fi fost topite de Regele Carol I și folosite în vremea Războiului de Independență și, a doua, că cel puțin o parte din ele ar fi supraviețuit. Nu știm ce s-a întâmplat cu ele: fie au ajuns, după unele speculații, în Tezaurul de la Moscova, fie au fost valorificate, într-un fel sau altul.

R: Dumnevoastră, ce informații dețineți despre plăcuțele originale, din aur?

A.P: Informațiile pe care le dețin eu sunt foarte ciudate. Ele provin de la o persoană din Republica Moldova, care m-a contactat imediat după conferința mea din 3 iunie 2004, de la Academia Română. Mă văzuse pe TVR Internațional și spunea că vine cu o delegație din partea Academiei Ruse. Mi-a arătat, într-adevăr, o delegație, semnată, parafată, prin care era împuternicit să se ocupe de culegerea de informații despre aceste obiecte. ►

► Persoana respectivă susține că astfel de plăci există pe teritoriul Rusiei, că sunt foarte asemănătoare cu cele de la Sinaia, și că, din informațiile pe care le deține, cel puțin 40 de piese din aur ar mai exista în Banca Națională a României.

R: Concret, ce v-a spus acest misterios personaj despre plăcuțele din aur ?

A.P: Ipoteza domniei sale era următoarea: plăcile din aur nu ar fi fost descoperite când s-a săpat fundația Castelului Peleş. Ele s-ar fi aflat în posesia Mănăstirii Sinaia care, ca multe alte așezăminte creștine, a fost ridicată pe o capiste, pe locul unui altar păgân. Deci, aceste plăci s-ar fi păstrat, de-a lungul secolelor, în grija inițială a preoților precresțini și, apoi, ar fi fost transmise.

Personajul de care vă spuneam, al cărui nume nu vi-l pot face cunoscut, mai spune că fiecare mare trib geto-dacic avea o astfel de arhivă de texte, care se reînnoia periodic. Textele erau scrise de Marele Preot și aveau caracter sacru, magic, erau închinare zeilor și, ca atare, erau foarte, foarte bine păstrate.

În preajma războaielor cu Traian, câteva ramuri ale neamului daco-get s-au desprins și au luat-o spre Răsărit, împreună cu arhivele lor. El susținea că aceste arhive ar fi ajuns pe teritoriul actual al Rusiei, odată cu această migrație dacică.

Conform informațiilor lui, la noi în țară, ar mai exista vreo trei depozite: unul la Mănăstirea Tismana, un altul undeva în Munții Bucegi și unul chiar lângă Sarmizegetuza. Deocamdată, doar cel de la Sinaia ar fi fost scos la lumină.

Tot el susține că au existat la Sinaia 240 de piese și că mai multe copii se află în diferite instituții. Foarte plauzibil, pentru că știm, tot de la oameni din Sinaia, că unele copii în plumb au ajuns la prof. Nicolăescu Plopșor, altele la Dimitrie Pippidi, iar altele la In-

stitutul de Studii Politice, de pe vremea comuniștilor.

Deci, piesele de aur, fie s-au salvat și au ajuns în Tezaurul de la Moscova, vreo 40 ar exista încă în Banca Națională, fie au fost topite. Nu avem informații sigure despre nici una dintre variante.

R: Dar, până acum, s-a ocupat cineva de ele ? Le-a studiat vreun cercetător ?

A.P: Este un mare mister de ce, timp de mai bine de un secol, nimeni nu s-a ocupat de aceste piese. Există informații absolut sigure că și Pârvan le cunoștea. Asta susține Alexandru Vulpe, actualul director al Muzeului de Arheologie „Vasile Pârvan”, al cărui tată, Radu Vulpe, a fost elevul lui Pârvan.

Primul director al Muzeului, Grigore Tocilescu știa despre ele, la fel ca mulți alții. Toată lumea știa de existența lor, însă nimeni nu a vrut să se ocupe de ele. Nu văd nici o explicație de ce. Poate doar dacă ei știau că a existat un tezaur din piese de aur care a fost distrus și scoaterea la lumină a copiilor ar fi dus la un scandal. Asta ar fi o explicație. Cred că a fost dosită povestea pieselor de plumb, pentru a nu se afla povestea celor de aur, care au dispărut. Pentru că erau acolo tone de aur. Dacă au fost cel puțin 200 de piese, imaginați-vă.

R: Credeți că istoricii au evitat, cu bună știință, să le cerceteze ?

A.P: Probabil. Istoricii și arheologii consacrați nu s-ar fi bucurat să renunțe la tot ce scriseseră până atunci, acceptând atât de multe informații noi care ar fi dus, într-adevăr, la rescrierea istoriei noastre vechi, și nu numai a noastră, pentru că sunt lucruri care privesc istoria întregii Europe. Faptul că un Pârvan, un Tocilescu sau un Radu Vulpe au spus că sunt falșuri, a constituit o etichetă definitivă. Nimeni nu a încercat să vadă dacă nu cumva este altfel.

R: Ce ne mai puteți spune,

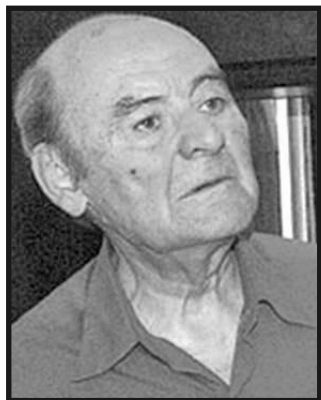
în legătură cu aceste plăci de plumb ?

A.P: Istoria acestor plăcute este foarte zbuciumată. Până de curând, nu se știa că există o legătură între Sinaia și aceste piese. Inginerul Dan Romano, care a investigat 20 de ani această poveste, publicându-și rezultatele cercetării în volumul „Cronică apocrifă pe plăci de plumb?”, nu știa nimic despre Sinaia. El cunoștea doar cele două piese care există în depozitul muzeului de la mănăstire. Eu am dat peste o carte a lui Iordache Moldoveanu, „Dacii vorbesc”, care cunoștea cele două piese de la Sinaia. Domnul Moldoveanu a vorbit cu un inginer din Sinaia, pe nume Ionescu, care astăzi nu mai trăiește. Acesta a fost foarte pasionat de istoria acestor plăcuțe. El i-a spus că ar fi existat zeci de piese și că provin de la Regele Carol I. În același timp, istoricul Augustin Deac a ținut o comunicare în 2003, la Congresul Internațional de Dacologie, despre plăcile de aur de la Sinaia. Însă nu a avut ecou. Știu doar că deține fotografii inedite după plăci, pe care noi nu le cunoaștem, le-am văzut numai proiectate. Din păcate, Deac a murit și nu am ajuns la documente și la arhiva pe care o deținea. Vorbind cu cei de la Institutul de Arheologie, am aflat că ei știu, cu siguranță, că toate aceste plăci provin de la Mănăstirea Sinaia.

În anii '40, când Romalo le-a fotografiat, mai erau o sută și ceva, iar în anii '70, au dispărut toate. Romalo a căutat și în inventare, dar ele nu au fost niciodată inventariate.

Nu există absolut nici o informație că ele ar fi existat vreodată. În 2002-2003, au reapărut 35 de piese, nu se știe de unde. Ce s-a întâmplat cu restul, nu știm. Cele 35 de piese, aflate astăzi în Muzeul Institutului de Arheologie nu sunt nici acum inventariate.

Va urma

Alex. Ștefănescu

Mircea Horia Simionescu s-a născut la 23 ianuarie 1928, la Târgoviște (într-o casă de pe strada Maior Brezișanu, „la 150 de metri de casa natală a lui Grigore Alexandrescu și 300 de metri de cea a lui Ion Heliade Rădulescu” – cum va explica el însuși într-un curriculum vitae). Tatăl său, Stelian Simionescu, era ofițer de infanterie, iar mama, Irina Simionescu (înainte de căsătorie: Popescu) – oficianță poștală. La 15 octombrie 1929 copilul dobândește un frate, Constantin Crișan Simionescu (pe care îl va evoca în diferite cărți sub pseudonimul Titye, lăudându-i, îndeosebi, „geniul tehnic”).

Viața liniștită din micul oraș de provincie și rudele numeroase întră într-o mitologie de uz personal a viitorului scriitor. Moartea prematură a tatălui său (la 41 de ani) întunecă temporar, dar nu distruge seninătatea acestei reprezentări a copilăriei.

Între 1936-1948, Mircea Horia Simionescu este elev al Școlii nr. 1 și, succesiv, al Liceului “Ienăchiță Văcărescu” din

Târgoviște. Ca elev de liceu își îndeplinește fără zel obligațiile școlare (obținând totuși note mari); în schimb participă cu însuflețire, alături de un grup de prieteni dintre care se detașează viitorii scriitori Radu Petrescu și Costache Olăreanu, la editarea unor reviste artistice: *Carnet literar*, *Cântece noi*, *Spada*, *Cloșca cu pui*, *Orașul de nikel*, *Colorado*, *Metru cub*, *Mogador* etc. și a unor plachete-manuscris, cu producții poetice neconvenționale. Tinerii citesc cărți alese, românești și franțuzești, le comentează și se portretează reciproc în jurnale intime redactate într-un stil elegant (jurnalul lui Mircea Horia Simionescu din 1946, transcris cu mici modificări, va apărea în 1987, sub titlul semnificativ *Trei oglinzi*). Se configurează astfel o grupare literară de spirite livrești pe care criticii o vor numi cândva Școala de la Târgoviște.

În 1948, Mircea Horia Simionescu devine student al Facultății de Filologie a Universității din București. După doi ani părăsește însă facultatea (pe care o va absolvi abia în 1964, cu lucrarea de diplomă *Lirica* lui G. Că-

linescu) și se angajează ca reporter la Scânteia. Lunga perioadă (1950-1969) petrecută în redacția acestui ziar (“organ central” al PMR și, din 1965, al PCR) reprezintă pentru scriitor o pierdere de timp, prin practicarea unei vieți duble, și, totodată, un capitol de biografie care îl va face vulnerabil în fața adversarilor literari. Scrie puține reportaje propriuzise și face, în treacăt, cronică muzicală. În schimb lucrează perseverent, neștiut de nimeni (decât de vechii săi prieteni din Târgoviște) la o operă literară originală și multă vreme nepublicabilă, din cauza unei vizibile inaderențe la estetica oficială. Abia în 1968, în condițiile “dezghețului” ideologic care favorizează relansarea vieții literare, debutează ca scriitor (cu povestirea *Cum l-am trădat pe Pascal*, publicată în revista *Luceafărul*).

În 1969, devine șeful de cabinet al lui Dumitru Popescu, numit de curând secretar cu propaganda al CC al PCR. Tot în 1969, în flagrantă contradicție cu noul său statut de funcționar al partidului comunist, publică primul volum, *Dicționar onomastic*, dintr-o tetralogie de un non-

conformism șocant: *Ingenușul bine temperat*.

În toamna lui 1971 primește funcția de director adjunct al direcției “Muzică” din cadrul Consiliului Culturii și Educației Socialiste (atunci înființat), iar în ianuarie 1972 ocupă postul de director al Operei Române. În 1974 își prezintă demisia.

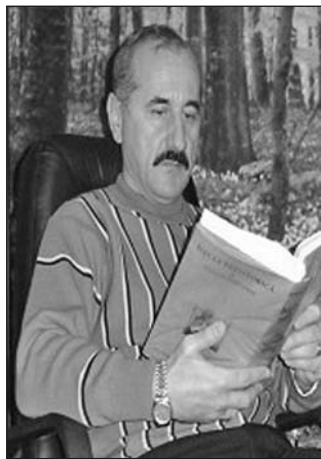
După un an de tratament în diverse spitale psihiatrice, se retrage definitiv din viața publică și se refugiază la Pietroșița (la 30 de kilometri de Târgoviște) unde descoperă plăcerea de a-și construi singur o casă, de a sădi pomi și de a scrie în liniște. În scurtă vreme începe să publice cărți într-un ritm mai alert și este recunoscut ca un scriitor important de către critică și public.

După 1989, locuiește alternativ la București și la Pietroșița. Își spune rar cuvântul, în presă, asupra vieții politice, dar atunci când o face nu ezită să incrimineze persistența unor structuri comuniste. Se plânge celor apropiați de starea șubredă a sănătății sale. Totuși, lucrează intens și publică noi cărți, dintre care se remarcă romanul *Paltonul de vară*, din 1996.

La o nouă lectură:

Mircea Horia Simionescu

Biografie (n. 23 ianuarie 1928 - d. 18 mai 2011)

**Ștefan Lucian
Mureșanu**

Actul de depeizare în scânteile galbene bacoviene

Motto

*Și-am plâns la geam, și m-a cuprins
delirul - / Amar, prin noapte vântul
fluiera pustiu. (George Bacovia)*

**Cuvinte cheie: depeizare, suspin, bacovian,
fiind, poet, umbra, triste, vise, negre.**

A fost o vreme când nu-mi doream suspinul cenușiu bacovian, pentru că în sufletul meu rozul strălucea dantelat și plin de lumină surâzătoare, cu aripi ce mă duceau numai spre lumină.

Timpul a trecut, rozul s-a izinit de respirația grea a celor care singuri se aureolizau ca a atotștiutori, și interiorul meu a început încet, încet să devină cenușiu și din adâncurile telurice să mă strige întunericul. Bacovia s-a simțit năruit de boală, nu de cea pe care corpul lui o făcea vizibilă, ci de cea interioară, care îi săpa zi de zi șanțuri adânci în existența sa: Amurgul galben m-a îngălbenit, și m-apasă, / Ca geamuri galbene, cu lacrimi ce nu mai curg (Scânteii galbene). În creația poetului galbenul este stânjenitoarea culoare a bolii, nu a luminii eminesciene, ci un semn al oboselii fizice pentru că această oboseală este un rezultat al existenței unei lumi ce îl extenua. Bacovia trăiește în interiorul umbrat de răvășiri, de neînțelesuri sau mai bine spus el se prefacă că

nu le înțelege, sugerând: E mult de când dormim în umbră, / În cimitirul violet... (Amurg). Pentru el timpul este nemărginit pentru că boala nevindecabilă și rezultatul ei, moartea, sunt în deplinătatea patronajului etern a ceea ce este teluric. El nu încetează prin actul morții să-și întrerupă fiindul pentru că experiența, din timpul vieții l-a legat de lumea de dincolo: Eu singur, cu umbra, iar am venit, / O, statui triste și dărâmate, / Pansele negre, catife late, / Vise, ah, vise, aici, au murit (Ecou de serenadă). Viul înfăptuit și dăruit omului Bacovia l-a făcut să conștientizeze că poate lupta cu negura care-i tulbura adânc firava ființă prin creația minții, că puterea deusiană îl menise să dezvăluie lumii tainicele trăiri ale mitului întunericului. El nu dezvăluie ceea ce cu ochiul minții străbate în cenușii morbid al locurilor de pierdere a umbrei, ci sugerează că viața își are un rost și poate exista oriunde. El este un melancolic, un nostalgic al

luminii și numai greaua încercare a vieții l-a făcut să preumbe, în noapte: În haine negre, întunecate..., plângând, dar după cine? Ne declară nouă poetul în vreuna dintre lucrările sale de ce cenușii a pus stăpânire pe toată ființa sa iar sufletul îi plânge cu lacrimi amare un prezent? În studiul său, Figuri și forme literare, eseistul și criticul literar Tudor Vianu spunea: Opera a absorbit în întregime pe poet și lipsa de îndemn de a-l cerceta pe acesta în ipostaza lui umană provine tocmai din faptul că îl găsim în întregime în opera sa, pe care o contopește cu singurătatea și cu fiindul său în nefiind, pentru că lumea cenușie în care își poartă existența este o lume lipsită de umbre. Bacovia este tunelul timpului, creația sa literară străbate prin lumină întunericul și descoperă, pentru eternitate, formele unui univers pe care cei în viață îl credeau pierdut.

Născut firav și petrecut în trup de o boală ce îl va urmări toată viața

sa, timp de 76 de ani, poetul cântării cenușii, a bolii, a frigului, a ploii interminabile și inundațiile a ființei ascunse, a cimitirului cu toate edificiile morbide și înspăimântătoare au făcut din poezia bacoviană un deliciu al crizei de melancolie, de zădărniciie a suferinței. În fapt, Bacovia descoperă și aducea la lumină o lume, pe care îndestulării înfășurați în blănuri cu buze groase unsuroase și burți lăsate peste centurile de la brâu, nu o vedeau și nu doreau să o știe. El va sugera pierzania, va cânta cavoul și singurătatea sumbră tocmai pentru a da posibilitatea luminii să se înalțe și să dea puțința observației, pentru că el, ca literat luminează prin sobrietatea mijloacelor expresive pe care le distribuie în poezia sa Și-acorduri de clavire/Pierdute în surdină; / Și-n tot e-un marș funebru / Prin noapte, ce suspină (Nocturnă). Sunetele diferitelor instrumente muzicale: violină, clavier etc. sunt prezente în creația bacoviană nu atât ca o trezire din amorțire a spiritelor cât și ca o veche pasiune pentru muzică și violină a poetului. El creează noua poezie simbolistă în literatura română, în firul celei buadelairiene, dar cu parcurs rimbau-dian pe niște căi ascunse ale nefiindului la care se adaugă sinceritatea dramatică a confesiunii, care a derutat pe mulți exegeți: - Tot altuia, de mine, aminte să-i aduc... / O, nu mai

▶ cânta, armonie pribeagă, / Că plâng, și nu știu unde mă duc (Nocturnă).

În poezia lui vom observa spontaneitatea unei mărturisiri, și nu este singura în creația poetului băcăuan, spontană și sfioasă, uneori de-a dreptul vetustă și desuetă, care a dat naștere unuia dintre farmecele sumbrului cenușiu, greu de precizat în arta bacoviană unde sugestia este profundă și constantă.

Nu cred că voi greși afirmând că George Bacovia este cel mai mare creator de atmosferă din literatura noastră, și o spun ca unul care m-am transpus cu toată ființa mea în cenușiul sumbru al creației lui, constatând că această atmosferă ar fi putut fi un rezultat al sobrietății, discreției în care simplitatea amplifică sugestia îmbogățind-o însă departe de a o deservi.

Vom cita primul căren din poezia Frig pentru a urmări discreția cu care poetul încearcă să-și creioneze, în linii mari, o biografie, o prezentare răzleață cu sugestii ce te împing la necrezut: Sunt lângă un gard rupt, sugestia, un cartier mărginaș al unei localități, Și vântul bate cu frunze ude -, nici nu putea lipsi efectul ploii, care este atât de dureroasă în poezia lui Bacovia, Sunt mai urât, sunt supt, descriere sumară a unei boli, care urâtește chipul prin slăbirea trupului, a feței în care obraji devin tot mai concavi și mult mai

apropiați de figurile cadaverice și continuă cu ultimul vers: Frigul începe sticla s-o ude; care sticlă? Pot fi ochii, care se umezesc continuu din cauza frigului sau chiar ferestrele încălzite pe interior însă ochii nu sunt ei considerați, în folclor, ferestrele minții noastre! Înăuntrul lui suferința indubitabilă a bolii îi ducea în incandescent corpul slăbit iar ochii îi trădau prin umezeala care îl supăra neconținut tristețea: O, trebuie să fie trist departe-n prăpastii... / Fulgi de zăpadă răătăcitori (Frig).

Codul creației bacoviene este însăși biografia sa, discret notată cu toate trecerile timpului și a deznădejdi: Era mai demult o stradă, / O școală, și bruma cădea - / Prin săli, ca nimeni să-l vadă, / Un elev singuratic pălea (Scânței galbene), trepte de inițiere ale unui rit fundamental de trecere a fiindului prin existențial. Nașterea sa este cenușiul și culorile umbrelor care se întrezăresc printre viețile trecătoare. Atât de grea i-a fost starea maturității încât cu greu și vag își amintește de treapta de început a vieții unde copilăria este inexistentă în creația sa. Poezia bacoviană este strâns legată de boala trupului său iar versurile sale, în marea majoritate exprimate în catrene, smulg albul îndoliindu-l pentru că sufletul său a pătruns cu greu în trupul vlăguit și a gemut neîncetat până când clipa părăsirii a venit. El a plâns ca un

introvertit neînțeles, pentru că glasul lui a fost înecat încă de la naștere în suferință: În haine negre, întunecate, / Eu plâng în parcul de mult părăsit... / Și-a mea serenadă s-a răătăcit, / În note grele, și blestemate...(Ecou de serenadă), maturitatea fiind cea care l-a făcut să conștientizeze că singurul leac al ocularii suferinței era poezia și talentul cu care se născuse de a mărturisi în versuri. Instrumentele muzicale, pe care poetul le amintește des în poeziile sale, sunt: clavirul, violina, pianul ce dau liniștea umbrelor care se înalță în bezna nopții ca adunătoare de vieții, pentru că el, poetul tainelor, simte apropierea semenilor de ceasul despărțirii de lumea vie și vede ducerea spre odihnă a trupurilor obosite de vicii. Locurile în care tăcerea abundă în cenușiul păcii sunt cimitirele cu plăcile lor grele în care se înfig spre aduceri aminte crucile, de care se agață coroanele cu tot ornamentul lor sumbru: Și-n tot e-un marș funebru / Prin noapte, ce suspină (Nocturnă).

Morbidul bacovian din volumul de poezii Scânței galbene nu distruge fiindul, îl inițiază și-l pregătește pentru o lume a misterelor, a gândirii profunde și a eliberării de greul existențialului vicios. El iubește dar într-un alt fel și extrovertirea lui stârnește instinctul însă îl lasă într-un mod aparte să se manifeste: Apoi veni și-o

blondă în salon... / Și aproape goală prinse, adormită, / De pe calvir, o scripcă înnegrită - / Și urmări, pierdută, marșul monoton (Marș funebru). Umanul din el tânjește după plăcerea de a trăi dar trupul nu-l ajută: - Valsa o blondă-n alb, și cu pantofi de-argint... / Aprind, pe masă lampa, și iarăși mă dezbrac, // Mă clatină spre pat al insomniei pas - / În creierul meu plânge un nemilos taifas (Dormitând) lăsându-se doborât de galbenul pământiu al bolii sale, care îl petrece spre negrul cenușiu. Este un cenușiu care va începe să-i tulbure energiile telurice încă din 1914 și va culmina, șapte ani mai târziu, în anul 1921, secătându-l până în clipa în care își va dărui sufletul înaltului celest deusian.

Suferința poetului este de nedescris, este ca o inițiere, ca un așezământ pregătit pentru un drum știut, o siguranță a trecerii, a ușurării spre motivația neîntoarcerii. Toți aceia, care în viața telurică au avut de suferit de pe urma fragilității trupului, și-au mlădiat sufletul într-un vaiet al codului liturgic. Bacovia fracționa în versul lui timpul și îl măsura cu fiecare zi ce îi trecea ca o povară, întunecându-i și zgârcindu-i fiindul însă îl lumina spre o lume tainică a deplinei meditații deusiene: O, nu mai cânta, armonie pri-

**Continuare în
pagina 18**

Catrene În gerar

- pamflet -

Gheorghe Palel

Scriitorul scârtarescu
Stăruie în chip și fel
Să-l dea jos pe Eminescu
Și să se cocoate el

Altul nici el nu e teafăr
Arogantă farfara
Îl numește pe Luceafăr
„Cadavrul din debara”

Sunt și acolți ce spun
„Elocvent” și „explicit”
Că Poetul a fost nebun
Că-i vetust și depășit

Ei s-au adresat mulțimii
Socotindu-se înalți
Demni de laurile prime
Eminescu? La și „alții”

Spre aceste lighioane
Bieți slujbași ai nu știu cui
Cum nu vii tu Țepeș Doamne

Adevărul să le spui?

Oare cine vrea și poate
Să-și îngăduie s-asculte
Blasfemii nerușinate
În cortegii de insulte

Nechemații scribi netrebnici
S-au făcut pe-aici stăpâni
Luând soldă de nemernici
Pentru-a fi anti-români

Mândri, gureși, detractorii
Cu-ndârjire aiurează
Susținând că-s salvatorii
Care îl demitizează

Se vede din toate cele
Că ei nici nu l-au citit
Nu-i cunosc zilele grele
Eminescu nu-i un mit

Este cel ce strălucește
Prin divină-i fantezie
Suflet ce ne ocrotește
Cu sublima-i poezie

Eminescu-i știe bine
Pe-acești ieftini fanfaroni
Și le-a zis cum se cuvine
Nonvalori și epigoni

I-a stigmatizat în versul
Tragic și clarvăzător
Anunțându-i soartei mersul

În „Mai am un singur dor”

Sub al cosmicului foc
Prevestea cu glas de cetini
„Un mormânt fără noroc”
Și iată fără de prieteni

Clevetiri de invidie
Pe Geniu nu-l pot atinge
Și oricâtă dușmănie
Pe Luceafăr nu-l ajunge

El rămâne pe vecie
Precum marea, râul, ramul
Întrupând în veșnicie
Duhul ce-l păstrează neamul

*Decât să trăim în
genunchi, mai bine
murim în picioare!*

Pablo Neruda

► Moare câte puțin cine
se transformă în sclavul
obișnuinței, urmând în
fiecare zi aceleași traiec-
torii, cine nu-și schimbă
existența, cine nu riscă
să construiască ceva
nou, cine nu vorbește cu
oamenii pe care nu-i cu-
noaște.

► Moare câte puțin cine-
și face din televiziune un
guru.

► Moare câte puțin cine
evită pasiunea, cine pre-
feră negrul pe alb și
punctele pe „i” în locul
unui vârtej de emoții,
acele emoții care învață
ochii să strălucească, of-

tatul să suradă și care
eliberează sentimentele
inimii.

► Moare câte puțin cine
nu pleacă atunci când
este nefericit în lucrul
său, cine nu riscă certul
pentru incert pentru a-și
îndeplini un vis, cine nu-
și permite măcar o dată
în viață să nu asculte sfa-
turile „responsabile”.

► Moare câte puțin cine
nu călătorește, cine nu
citește, cine nu ascultă
muzică, cine nu caută
harul din el însuși.

► Moare câte puțin cine-
și distruge dragostea,

cine nu se lasă ajutat

► Moare câte puțin cine-
și petrece zilele plân-
gându-și de milă și
detestând ploaia care nu
mai încetează.

► Moare câte puțin cine
abandonează un proiect
înainte de a-l fi început,
cine nu întreabă de frică
să nu se facă de râs și
cine nu răspunde chiar
dacă cunoaște întreba-
rea.

► Evităm moartea câte
puțin, amintindu-ne în-
totdeauna că „a fi viu”
cere un efort mult mai
mare decât simplul fapt

de a respira.

► Doar rabdarea cu-
minte ne va face să cuce-
rim o fericire splendidă.
Totul depinde de cum o
trăim...

► Dacă va fi să te înfier-
banți, înfierbântă-te la
soare.

► Dacă va fi să înseli, în-
șeală-ți stomacul.

► Dacă va fi să plângi,
plânge de bucurie. Dacă
va fi să minți, minte în
privința vârstei tale.

► Dacă va fi să furi, fură
o sărutare.

► Dacă va fi să pierzi,
pierde-ți frica. Dacă va fi
să simți foame, simte
foame de iubire.

► Dacă va fi să dorești să
fii fericit, dorește-ți în
fiecare zi...

Pentru cine vrea să simtă că trăiește

Elena Armenescu

Viața pe Pământ presupune acest paradox între tendințele pămăntesti de care sunt legate instinctele de viață și înmulțire adică firea animalică, pămănteană, care sălășuiesc în același corp cu firea dumnezeiască, divină care aspiră, dorește puritate, blândețe, mângâiere, dragoste.

Unii reușesc să le împace, alții nu, lăsând să încline balanța preponderent sau exclusiv spre una din ele, la antipodii aflându-se bruta și sfântul.

În călătoria noastră prin viață avem un drum sinuos și ne apropiem – după împrejurări – când de unul când de altul. Totul este să devenim conștienți și să alegem, nu calea de mijloc care cu siguranță ne conferă un confort căldicel, numai ca ea duce spre Nicaieri. Mergând doar pe această cale, parcurgi rânduri de viață, cum merge o pisicuță sau un câine pe bandă! Aurea mediocritas, cunoscutul dicton antic nu cred se aplică în acest caz! Cu atât mai mult, cei binecuvântați cu viață lungă, după ce trec de 60 de ani – vârsta recomandată și de budisti – trebuie să lase altora grijile privind administrarea averii (cine o are) și toate celelalte preocupări mărunte și banale de care trebuia să se ocupe, iar timpul câștigat din aceste renunțări să-l folosească pentru spiritualizare. Cum?

Respectând Legile di-

Conspirația Universului

vine (sintetizate în Cele zece Porunci) la care adaugăm cele 4 legi spirituale din filozofia indiană:

- prima lege: „Persoanele pe care le întâlnești sunt persoanele potrivite”. Cu alte cuvinte, nimeni nu intră în viața noastră din întâmplare; toate persoanele cu care interacționăm se află alături de noi cu un motiv, acela de a ne ajuta să învățăm lecțiile de viață care apar și să continuăm drumul personal;

- a doua lege: „Ceea ce ni se întâmplă este singurul lucru care ni se putea întâmpla”. Nimic, absolut nimic din ceea ce se produce în viața noastră nu ar fi putut să se întâmple în alt mod (nici măcar detaliul cel mai nesemnificativ). Nu există: “dacă aș fi făcut cutare lucru, s-ar fi produs cutare alt lucru. Toate și fiecare în parte dintre situațiile care se

produc sunt perfecte, cu toate că mintea și egoul nostru nu le acceptă.

- a treia lege: „Orice moment în care se începe este momentul corect”. Totul începe în momentul potrivit, nici înainte, nici după; când suntem pregătiți pentru ca ceva nou să apară în viața noastră, exact atunci apare (începe);

- a patra lege: „Când ceva se termină, se termină”. Dacă ceva a luat sfârșit în viața noastră, este pentru propria noastră evoluție, deci cel mai bine este să închizi capitolul și să mergi înainte îmbogățit cu acea experiență.

Cred că nu este întâmplător că citești aceste rânduri acum, tu dragule cititor; acest text ajunge la tine azi pentru că ești pregătit(ă) să înțelegi că “nici un fulg de zăpadă nu cade niciodată în locul greșit”.

Cam asta înțelegea și Leibnitz când spunea că:

„trăim în cea mai bună dintre lumi posibile”.

Revenind la ideea că trebuie să devenim conștienți de ceea ce este în jurul nostru, să nu lăsăm să se întâmple ca o întâlnire mirabilă cu o persoană sau implicarea într-un proiect care ne-ar ajuta în evoluția noastră să treacă aproape neobservată, să nu-i dăm atenția cuvenită. Asta desigur depinde și de capacitatea noastră de a identifica beneficul – desigur spiritual – în viața noastră. Totul este să știi ce cauți și să dorești cu ardoare acel CEVA, așa cum spune într-unul dintre cele mai luminoase pasaje din cărțile sale, inițiatul scriitor Paulo Coelho:

„Când îți dorești cu ardoare ceva, întreg universul conspiră pentru a te ajuta să-ți îndeplinești dorința”.

Ideea aceasta atât de simplă este prezentată în volumul Alchimistul (care a fost dramatizat și pus în scenă și în România) De altfel, din mai toate cărțile lui rezultă ideea că Universul (Dumnezeu) ne iubește și ne vrea binele! Toate câte ți le vei dori se vor împlini. Tu singur păcătuiești în fața viselor tale și renunți la ele, crezându-le de neatinț Tocmai de aceea, gândirea pozitivă, urcușul pe drum oricât de greu ar fi, sunt numai etape în realizarea unui scop înălțător. Cu cât crezi mai puternic în visul tău, cu cât îți dorești mai aprig ca el să se îndeplinescă cu atât

Ionuț Caragea tradus de poetul spaniol Pere Bessó González

(poemul „Păsări la cap” în catalană și valenciană)

Os envió un poema del rumano-canadiense Ionuț Caragea, Păsări la cap [Pájaros en la cabeza] que responde a la frase hecha expresiva de ‘tener la cabeza llena de pájaros’ y que tanta fortuna ha tenido en diversas lenguas. Un poema fuerte: la visión del amor difiere de la del pajarillo lírico. Hete acá el amor como un pájaro depredador -más bien pajarraco- capaz de picotearnos el hígado y al que no deberíamos ni siquiera mirar, cuando desde el cielo desciende a revolotear sobre nuestras cabezas. Vuelo en círculos que el

poeta no dudará en asociar a la danza dela muerte.

Poeta, prosista de ficción, autor de aforismos, crítico, editor y promotor cultural, Ionuț Caragea nació en Constanța (1975). Desde 2003 vive en Canadá. Es miembro de la Unión de Escritores de Rumanía, Filial Iași, cofundador y vicepresidente de la Asociación de Escritores de Lengua Rumana de Québec. Se considera a sí mismo como un poeta nacido en Google. Ionuț Caragea ha publicado 22 libros en rumano y francés, en las editoriales Stef, Fides, Elmis y ASLRQ. En prosa de ficción utiliza el pseudónimo Snowdon King.

Pueden consultarse su biografía, poemas y otros extremos en su blog <http://www.ionutcaragea.ro>

Păsări la cap

uneori dragostea te lovește ca un bumerang
în moalele capului
exact atunci când sperai să prinzi pasărea-n zbor
alteori îți înfige ghearele-n ochi
și-ți ciopârțeste ficatul
vezi tu
în înaltul cerului sunt doar păsări de pradă
așa că mai bine stai cu capu-n pământ
și le privești doar umbrele
rotindu-se-n jurul tău
ca într-o horă
a morții

Ocells al cap

de vegades l'amor et colpeix com un bumerang
en les temples del cap
justament quan esperes atrapar l'ocell en vol
d'altres et clava les urpes als ulls
i t'esbocina el fetge

mira
endalt del cel només hi ha ocells depredadors
així que millor restes amb el cap baix
i els fites només les ombres
voletejant al teu voltant
com en la dansa
de la mort

Pájaros en la cabeza

A veces el amor te golpea como un bumerang
en los pulsos de la cabeza
justo cuando esperas atrapar el pájaro en vuelo
otras, te clava las garras en los ojos
y te destroza el hígado
ves
en lo alto del cielo sólo hay pájaros depredadores
así que mejor estás con la cabeza gacha
y les miras sólo las sombras
revoloteando a tu alrededor
como en la danza
de la muerte

► îți vor apărea în
cale mai multe
posibilități pentru ca
visul să devină realitate.

E normal să te temi, e
normal să șovăi. Indoiala
îți aduce aminte că ești
om, numai un nebun se
aruncă uneori către țelul
lui fără minte, fără să
evalueze primejdiile... îți
dorești să ajungi acolo ...
e important, dar cum vei
ajunge oare?

Mergând pe drum ți
se vor deschide noi per-
spective, privind de
acolo calea se va vedea
mai clar ... dar numai
dacă ai curajul să fi urcat
pe acel drum, care
atenție! Uneori este sau
poate fi spinat ori plin de
capcane, ispite,
renunțarisau chiar rătă-
ciri. Dorința și încrede-
rea ta în reușită îți
creează și determină vii-

torul.

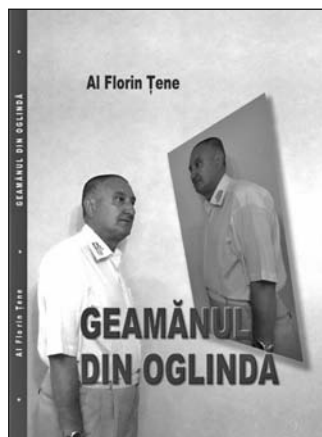
În urmă cu peste do-
uăzeci de ani – într-o
convorbire cu un prieten
scriitor ce se întorsese
recent din India – am
ajuns la această conclu-
zie că Universul răs-
punde chemării și
voinței umane cu
condiția ca el, omul să
urmeze Calea. Mi-amin-
tesc că în momentul
despărțirii prietenul meu

mi-a spus ferm, sublini-
ind prin tonusul vocii:

- Ține minte Elena,
nu uita drumul!

Mie cred că mi-a folo-
sit acel îndemn de aceea
mă adesez în special
celor care sunt acum
încă nehotarâți:

- Identificați-vă țelul
apoi mergeți direct spre
el cu convingerea că se
va împlini!

Petru Birău

Venit în continuarea trilogiei „Insula viscolului”, romanul autobiografic „Geamănul din oglindă” (Editura Nico, Târgu- Mureș, 2012), al prolificului scriitor și promotor cultural Al Florin Țene, completează pledoaria omului de cultură temeinic implicat în cunoașterea și prezentarea timpului său, în slujirea prin cuvânt a aproapelui, cu toată dăruirea, întregul talent și totala sa experiență de viață. Dealtfel cartea are un motto edificator: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși” (Iacov 2. 8.)

Fiecare dintre cele trei romane ce alcătuiesc trilogia „Insula viscolului” („Chipul din oglindă”, „Insula viscolului” și „Orbul din Muzeul Satului”), reprezintă anumite etape în formarea spirituală și în creația lui Al Florin Țene, de la valorificarea unor însemnări făcute pe un șantier, la decriptarea tainelor disimulate în consumarea anumitor momente de răscruce ale istoriei, de la transpunerea unor fragmente onirice, până la cele mai

Filozofia - personaj principal în romanul „Geamănul din oglindă”

profunde investigații psihologice în imanentul personajelor, sau de la lirismul unor evocări, la analiza pertinentă a evenimentelor sociale în care autorul a fost implicat direct.

Ca o încununare a acestora, romanul „Geamănul din oglindă” reprezintă cântecul triumfului, al scriitorului învingător prin Cuvânt, care s-a luptat pas cu pas ca să impună o viziune, un crez. Această luptă este evidentă pe tot parcursul edificării operei sale, de la poezie, la eseu sau cronică, dar mai ales este pregnantă în impresionantele sale romane autobiografice. Uneori, așa cum reiese din scrieri, îl întâlnim căzut, trist, ori singur, dar niciodată învins. În romanul „Geamănul din oglindă” îl regăsim triumfător. Aici Al Florin Țene nu mai ezită, nu mai caută, nu mai întreabă, aici este întrebat, aici oferă răspunsuri, se relevă ca un înțelept care, prin harul lui Dumnezeu, a biruit toate obstacolele, are o operă vastă, a întemeiat o Ligă a scriitorilor cu sute de membrii, pe care o conduce, editează mai multe reviste, are câteva cenacluri literare fondate, deține nenumărate premii, se bucură de

recunoaștere în țară și străinătate, este membru al unei Academii (ce și-ar putea dori mai mult un scriitor?). De pe această poziție, a celui care a învins prin Cuvânt, ne vorbește scriitorul Al Florin Țene în romanul „Geamănul din oglindă” și ca o mărturie că în toată această luptă a simțit sprijinul lui Dumnezeu, care nu l-a părăsit nicio dată, fiecare capitol al cărții începe cu o poruncă Biblică în loc de motto, fiecareia din cele zece zile, care determină acțiunea cărții, corespunzându-i una din cele zece porunci ale Decalogului lui Moise.

În roman întâlnim mai multe personaje cheie, a căror evoluție determină narațiunea ce se desfășoară precum un fir ariadnic într-un labirint: în primul rând Dumnezeu, ca un Vegheator prin prezența Cuvântului Său din Sfintele Scripturi, dar mai ales ca Stăpân al destinului uman, prin imperativul Legii date pentru mântuirea omenirii, avem apoi autorul a cărui spiritualitate o regăsim proiectată în tipologia mai multor personaje (trasătură caracteristică pentru proza lui Al Florin Țene). Între acestea Naratorul (auto-

rul), care însumează caracteristicile psihologice a trei personaje: Florin, scriitor și critic literar, Constantin Ene, ziarist, profesor de jurnalistică, Dreptaciul, adeptul unei orientări de dreapta, pornit (alături de adversarul său Stângaciul) în căutarea și susținerea unui ideal împlinit pe un tărâm al fericirii, apoi soția scriitorului, Titina Nica Țene, prezentă în ipostaza de soție iubitoare și bunică grijulie (Tina) dar și scriitoare, Aura, care cu subtilitate influențează benefic spiritul creator al soțului, în același timp edificând propria creație. Mai întâlnim câteva personaje secundare (studenta, primarul, colegii, etc.), ce dau culoare scrierii și pun în evidență subiectul romanului, care nu este altul decât viața prezentată așa cum a fost ea creată și mai ales cum trebuie ea trăită.

Dincolo de toate acestea, personajul principal, care în celelalte romane a putut fi doar intuit, subsumat unei intrigi factuale, și care apare aici în toată plenitudinea sa, izvorând din optimismul învingătorului, este Filozofia.

Folosind-o ca personaj principal în acest roman, Al Florin Țene face din filozofie un țel, un scop al vieții. Ca să poți birui toate greutățile, să impui un punct de vedere propriu și autentic și mai ales să depășești acel sentiment al frustrării, dat de numeroasele decepții și să ajungi la o ma-

► turitate spirituală cu sufletul încărcat de fericirea unei concepții pozitiviste, optimiste, reconfortante, nu este puțin lucru:

„Există mari biruitori ai istoriei literaturii” (pag. 102), Al Florin Țene este unul dintre ei.

Filozofia dobândită de autor în vasta sa carieră scriitoricească și în bogata experiență de viață, relevată în romanul „Geamănul din oglindă”, este una semnificată de coloană, de ieșirea din labirint (așa cum este și capodopera lui Brâncuși de la Târgu Jiu), de ascendent, tendință a înălțării verticale spre înfinire și are ca finalitate o restaurație, o reasezare pe temelia creației, de pe care omul a luat-o într-o direcție greșită (urmare a dictonului lui Nietzsche: „Dumnezeu a murit”), eșuând în postmodernitatea care a reclamat epuizarea resurselor creatoare ale umanității și s-a rezumat la sfera recontextualizării culturii sub influența unei societăți a consumului.

Filozofia lui Al Florin Țene reîntemeiază o paradigmă, prin care îl redă pe Dumnezeu omului și pe om lui Dumnezeu, aceasta în spiritul celor spuse de Marlaux: „Secolul XXI va fi unul religios sau nu va fi deloc”, cuvinte ce nu au putut fi contrazise până astăzi. Filozofia ca învățătură sănătoasă, ca îndreptar spre Divinitate, este de fapt singura temelie pe care poate fi reasezată cultura în secolul XXI,

pentru a putea merge mai departe și Al Florin Țene a intuit foarte bine acest lucru. Vremea idealismului a trecut, vremea oniricului s-a încheiat, vremea meditației s-a dus odată cu intrarea în secolul vitezei, vremea romantismului a fost depășită și ea, vremea psihologiei a fost consumată și iată că a sosit o vreme a filozofiei, a unei filozofii aplicate, implicată în atingerea dezideratului uman, întoarcerea la Dumnezeu și acceptarea Lui ca Tată și Mântuitor, cu toate tainele Sale, trecând peste veleitățile aroganței umane pretinsă a fi atotcunoscătoare: „...ce este omul? De unde vine? Care este scopul vieții? Ce înseamnă fericirea?(...) Cred că răspunsul îl vom afla, numai atunci când Dumnezeu va dori acest lucru. Restul sunt speculații ale spiritului uman.” (pag. 89)

Al Florin Țene proclamă cu tărie în romanul „Geamănul din oglindă” această cale unică de salvare a spiritualității umane, cu tot ce ține de ea, în acest secol XXI, printr-o filozofie subordonată înțelepciunii lui Dumnezeu, singura modalitate prin care omul se poate repropia de Dumnezeu și de destinul pentru care a fost menit.

Ca o reflexie în oglindă a ceea ce trebuie să facă omul pentru a dobândi această filozofie a învingătorului, avem cele zece porunci sub spectrul respectării

căroră se desfășoară cele zece capitole corespunzătoare, toate fiind cuprinse în una singură: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși” cu care începe cartea.

Mijloacele de expresie folosite de autor sunt multiple și diverse: narațiunea, interviul, dialogul, descrierea, dramatizarea, intriga, poezia, etc., toate constituindu-se la un moment dat într-un labirint complex, în care cititorul pare pierdut, cu spiritualitatea scriitorului și a celor din jur disipată și reflectată de o multitudine de oglinzi sufletești, cu juxtapunerea unor biografii aparent paralele și totuși convergente, cu reliefaarea unor fapte și valori, cu evocarea unor evenimente majore, uneori dramatice, în toate acestea filozofia, esența de înțelepciune a autorului vine și face lumină, lămurind o cale, orientând cugetul cititorului către Dumnezeu, singurul deținător al răspunsurilor absolute și de la care vine inspirația, cunoașterea și puterea de muncă: „...erudiția nu înlocuiește talentul. A te baza numai pe erudiție comportă în mod sigur riscul de a creea ceva insipid, sterp și anost. Numai talentul împletit cu inspirația, erudiția și experiența concură la crearea unor opere viabile.” (pag.88)

Cu toată această filozofie dobândită în ani grei de muncă și luptă cu nenumăratele piedici de tot felul și cu toate aceste

adevăruri revelate, scriitorul Al Florin Țene nu devine un înfatuat, nu își face o aură de neprihănit, așa cum se întâmplă în multe dintre autobiografiile unor scriitori care țin să-și înalțe din cuvinte monumente de merite și virtuți, el rămâne la modestia omului conștient și de slăbiciunile sale, le recunoaște și le asumă, nu se ascunde în fața cititorului, ci vine cu tot sufletul deschis: „Iar noi, ca redactori la reviste literare, pentru a promova ideologia partidului conducător, eram obligați să scriem în spiritul realismului socialist și să mai dăm cu subsemnatul pe la Secu... despre unul, despre alta... Altfel nu ne țineau redactori.(...) Nu de bună voie (...) Am fost obligat. Îmi fugise fratele în Germania Federală și dacă nu dădeam cu subsemnatul, mă dădeau afară din serviciu. (...) În astfel de condiții, eram trimis la munca de jos... în mină...” (pag. 93)

Probabil datorită acestei sincerități, după ce am terminat de citit romanul „Geamănul din oglindă” și îl aveam proaspăt în memorie, am avut sentimentul că vreau să-l recitesc și am făcut-o dar acel sentiment nu s-a stins. De fapt aceasta este una dintre caracteristicile scrierilor valoroase, sunt scrise cu sufletul și asta se simte în timpul lecturii.

Cartea „Geamănul din oglindă”, este un daghereotip, o imagine în care viața ►

► se reflectă inversată, precum în oglindă, pornind de la un precept Divin, defalcă apoi în cele zece fracțiuni ale sale, pentru a fi asimilat de spiritualitatea umană și transformat prin sublimare într-o filozofie de viață, într-o metaforă a reîntoarcerii la Dumnezeu, la Izvorul vieții, determinată în finalul romanului ca o concluzie, sau ca un feed-back, rezultat al întâlnirii vieții cu Viața: „Viața omului, gândea la volan Constantin, este pre-

cum cursul Oltului, care poate căpăta un număr nelimitat de forme, dar izvorul lui este întotdeauna unul singur: ceva ce seamănă cu lacrima.” (pag. 184)

Al Florin Țene face încă odată dovada, prin acest roman, că este un scriitor al esențelor psihologice tainice, al subtilmelor rezonanțe spirituale, al filozofiei transcendente, la care pot să se înalțe doar cei ce reușesc să străbată labirintul vieții, fără să le fie ucis sufletul.

Dor de țâță

Ion Iancu Vale

în pruncie marea lui atracție
ca a oricărui copil, de altfel
a fost sânul lăptos
al mamei sale
în tinerețe l-au încântat
până la extaz
sânii tari și frumoși ai iubitei
mai târziu s-a îndrăgostit
de țâță
ulciorului cu vin
acum matur fiind
se întreabă obsedant
„moartea o fi având țâțe?”

Actul de depeizare...

Continuare din pagina 12

beagă, / Că plâng, și nu știu unde să mă duc (Nocturnă).

Plânsul bacovian din volumul Scânteii galbene, pe care îl publică la cinci ani distanță de fatidicul moment al declanșării bolii sale, este un semnal dureros al poetului față de ignoranța, superficialitatea profanului: Și plâng, și cu plânsul în noapte / Răchita defărară mi-i soră (Miezul nopții). Este aceeași stare pe care Mântuitorul a tot avut-o până în clipa trădării de către omul Iuda. El plânge de ceea ce vede și alții nu pot vedea: Am ajuns, acum, pe un câmp de ape.../ În luncă, medita un poet cunoscut - / Părea că de oameni nu mai încape; / De această-ntâmplare, atât de rău mi-a părut (Scânteii galbene), caută un

drum și pe toate apar fețe galbene, pământii, suferinde de nepricepere și tocmai de aceea se întunecă cerul iar vântul bate smulgând viața copacilor cu siluete fantomatice. Frunza are aceeași culoare galbenă ca a feței pământii a omului, o îmbătrânire prematură din cauza grelei suferințe a sufletului întinat unde: Nimic-nicia m-a prins pe stradă (Nervi de primăvară).

Când fiindul poetului-om era obosit de către umbra omului profan creatorul adormea cu teama de primăvară și atunci auzea un: Vals funebru, depărtat... (Nervi de primăvară), vals ce îi legăna visurile și îl purta într-un timp dorit cu iubita lui: Acum, suspină valsul, și mai rar, / O, lasă-mă acum să te cuprind.../ - Hai, să valsăm

iubito, hohotind, /După al toamnei bocet mortuar (Vals de toamnă). Întristarea bacoviană este izvorul luminii din lumea spre care misterul îl atrăgea, melancolia era durerea că puțini dintre oamenii pe care îi observa, trecând pe străzile bântuite de umbre, vor putea să îl însoțească în lumea peste care odată așternută placa de plumb nimeni nu va mai avea puterea revenirii.

Penultima poezie a volumului bacovian se intitulează Dimineață interpusă unei romanțe și marchează un început terminat al existenței sale, un ritual al pregătirii și îndeplinirii uneia dintre dorințele pământești: O cafea neagră... și o ploaie de gheață, spălarea trupului și conservarea unui viciu, Când spiritul mai arde culori în odaie - / O privire pe-o carte, pe straie, extrem de bine studiate aceste gesturi, aparent

omenești pentru că el erau deja o apariție, poetul nespecificând actualitatea, el sugerează pregătirea plecării inițialului, care, pentru ultima dată, își mai folosește în-deletnicirea cititului pentru că în lumea în care se va duce tot se va petrece prin gând iar straiile sunt gătitul pregătitudinii de lungul drum și spune: Și pasul mândrumă în dimineață, iar ochii lui s-au închis pentru totdeauna în dimineața zilei de 22 mai 1957. Culmea calculului matematic, anul în care a murit poetul însumând cifra 22, zi în care Bacovia, obosit de boala ce-i stăpânise aproape jumătate din existența sa pământească, și-a lăsat trupul dus în liniștea locurilor tainice: Stam singur în cavou... și era vânt.../ Și scârțâiau coroanele de plumb (Plumb).

Lucian Gruia

Politicienii și guvernanții, pentru a-și cosmetiza imaginea publică, desigur în scopuri electorale, publică volume de versuri. Majoritatea dintre ei rămân la stadiul simplilor versificatori, dar există și unele excepții. Herman Van Rompuy reprezintă una dintre ele, pe care o semnalăm cu sinceritate și plăcere. S-a născut în anul 1947 la Etterbeek (Belgia), a studiat filosofia și economia la Universitatea Catolică din Leuven, a ocupat funcții importante în guvern: Vice-prim-ministru și Ministrul bugetului (1993-1999), Președintele Camerei Reprezentanților (2007-2008), Prim-ministru (2008-2009), iar din decembrie 2009 a fost ales Președinte al Consiliului European al Șefilor de State și Guverne.

Pe lângă volume de considerații politice a publicat și cărți de meditații personale, precum și haiku-uri, gen liric în care a fost atras de poetul și prietenul său, Bart Messoten. A început să publice haiku-uri la insistențele altui prieten li-

Herman Van Rompuy

„Esența lucrurilor”

terat, Jooris Van Hulle.

Pentru Herman Van Rompuy haiku-ul reprezintă nu numai o formă poetică ci un mod de viață organic, înfrățit cu natura, în care omul descoperă în lumea miniatURALĂ a gâzelor, plantelor, precum și în trecerea anotimpurilor, marile cicluri cosmice.

Într-adevăr, haik-iști respectă un cod care, prin sorgintea japoneză a genului, mă duce cu gândul la codul Busido, samurailor. Codul acesta poetic reprezintă respectul absolut față de natură și față de semenii. Orgoliul și invidia sunt excluse. Un adevărat haik-ist, înainte de a-și publica textele, cere părerea colegilor, pentru a-și verifica valoarea realizărilor.

Volumul bilingv, româno-neerlandez, pe care-l prezentăm, HAIKU (Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2011) a fost tradus de poezii Constantin Abăluță și Jan H. Mysjkin.

În Cuvânt înainte, autorul consideră că prin haiku se ajunge la esența cuvântului, iar atenția cu care poetul urmărește natura, îi aduce revelații, alinare și împăcare cu existența. Cartea se deschide cu un haiku generic, care așează mesajul liric în matca virtuților fundamental-umane: „Domnul, bunătatea, iubirea, / primite și dăruite / îți umplu viața”.

Ciclul Anotimpurilor reiterează mitul eternei reîntoarceri, ciclicitatea naturală fiind reconfirmată pentru precara condiție umană. Să urmărim pas cu pas schimbările naturii, topăind împreună cu pasărea care ne duce din primăvară în miezul verii: „Inaugurând zorii / păsările ciripesc. / Aud primăvara.”; „Topăind de zor, / pasărea din iarbă, hop / în miezul verii.”

Ridurile chipurilor noastre și frunzele scorjite ne poartă inevitabil spre toamnă: „În soarele toamnei / grămezi: frunze scorjite / crispate.” Urmele noastre efemere, fixate o clipă de ger, se vor destrăma curând în mcirola neantului: „Ger sculptând în lut / model de tălpi de pantof. / Măine mocirlă.”

Capitolul Momente aglutinează fotografii impresioniste marine: „Pescăruș olog / drept ca un băț în mare. / Neatins de frig.”, sau scurte video-clipuri, din care am ales două tonifiante, în care iubirea asigură continuitatea vieții: „Pe iazul meu coboară / două rațe sălbatice. / Pururi împreună.”; „Cuib gol în vârf de / copac, - până-l acopăr / frunzele noi.”

Haiku-urile reunite sub titlul Aici și altunde încearcă să surprindă atmosfera locală din peregrinările autorului prin

lume sau prin țara natală. Exemplificăm prin două texte, în primul, transcendentul umanizat pare mirat de gălăgia turiștilor: „Gotic recules / castelul se zgâiește / la zarva noastră.” (Hertoginnedal), în celălalt, pereții mănăstirii simbolizează reculegerea în pustiu a pustnicilor: „Monahi se roagă / între pereți nuanța / nisipului pustiei.” (Westvleteren)

Ultimul capitol, Pe drum / drumul vieții, dedicat trecerii timpului, cuprinde meditații asupra sensului existenței „Cimitir: viața/freamătă-n vârf de arbori / peste morminte.”; „Tu m-ai învățat / esența lucrurilor: / trăiești, adică dai.” (Ziua Mamelor 2005)

Concluzia se desprinde firesc, rostul vieții este să dăruiești tot ce ai mai bun în tine. Și Herman Van Rompuy ne-a dăruit, printre altele, aceste frumoase haiku-uri.

Cuvinte

Eminescului

Florin Nițulescu

Prin ochiul tău pare mai aproape lumina
Reflectată de luciul
lacului albastru;
Pleoapele se ridică
o dată cu ceața rămasă
pe durerile-ți netratate.

„Luceafăr neîmblânzit”,
dar coborât în nemurire,
„Proletar” ce scrie versuri
alături de îngeri
Ce urmează a fi
compozitorii muzicii
Veronicăi.

Tu, cu Micle și cu mine
să mai scriem
Predicate fără subiecte,
complemente fără atribute...

**Gheorhe Valerică
Cimpoca**

Rațiune, Iubire și Credință (1)

Omul este singura ființă care percepe energiile nemateriale, folosind pe lângă Rațiune și alți doi factori pe care i-am numit Iubire și Credință. Împreună cei trei factori constituie stâlpii de susținere a spiritualității și care îi dau omului substanță și îl plasează în coordonatele spațialității și temporabilității, făcându-l conștient de rolul lui în trecerea pe acest Pământ și contribuind la transcederea lui către o altă viață, către Dumnezeu. Pentru aflarea adevărului, a sensului vieții și a căii spre ținta finală care este Dumnezeu, trebuie ca fiecare om să se înzestreze în această viață temporară cu toți cei trei factori, care îi deschid acestuia poarta de trecere către viața infinită. Poarta prin care trece o numim poarta momentului adevăr și nu se deschide oricând și oricui. Nici unul din cei trei factori nu apar la naștere și nici nu se moștenesc. De aceea, fiecare om urmează o cale lungă de educare și învățare pentru a se înzestra cu cei trei factori: rațiune, iubire și credință. Dumnezeu ne-a lăsat liberi să alegem mijloacele și calea de a ne îndrepta către El.

Ca și Charles Darwin, cei mai mulți oameni consideră rațiunea ca fiind stâlpul principal care a condus, conduce și susține evoluția speciilor până la om. Rațiunea a stat la baza dezvoltării crierului speciilor până la nevertebrate. După aceste specii ne-am împiedicat ca și Charles Darwin și nu știm cum au apărut vertebratele și nici omul, ființa supremă de pe acest pământ. Savanta Rita Levi, laureată a premiului Nobel în medicină pe anul 1986, la cei 76 ani, consideră că rațiunea la om este fiica imperfecțiunii. La neverte-

brate, care sunt perfecte, totul este programat. La noi oamenii, nu! Și la ființa imperfectă recurgem la rațiune, la valorile etice pentru a discerne între bine și rău. Această rațiune nu este o rațiune pură, logică, ci un comportament irațional care își are originea în inimă. Majoritatea dintre noi nu ne ascultăm inima, care, pe lângă faptul că bate într-un ritm controlat, ne spune prin comportamentul nostru multe lucruri și niciodată nu vom reuși s-o facem să tacă. Și chiar dacă ne prefacem că nu ascultăm ce spune, ea va sta în pieptul nostru repetând mereu tot ce crede despre viață și lume. Nimeni nu reușește să fugă de propria inimă. De aceea este mai bine să o ascultăm ce spune.

Rațiunea care își are originea în minte este în general rece, calculată și exactă în funcționarea ei. Rațiunea îi determină pe oamenii de știință să fie atât de convinși că au dreptate în tot ceea ce spun. Ei nu greșesc prin faptul că sunt raționali, ci prin faptul că se amestecă în problemele inimii cu instrumentele rațiunii. Rațiunea poate fi ușor convinsă să cedeze

prin dovezi și argumente logice, cu pricepere și câteva argumente matematice. Inima, oricâte formule am aplica asupra ei, nu mai știe să spună adevărul, nu mai știe să facă ceea ce a fost făcută să facă, adică să iubească. Iubirea apare numai prin inimă și ne apropie mai mult de Creatorul nostru. Dumnezeu nu vrea ca oamenii să ajungă la El prin cele ale minții, ci ne cere a spori mai mult în cele ale inimii. Dar numai oamenii, care pe lângă rațiune și iubire, au și credință sunt pe calea de a-L afla și a-L iubi pe Dumnezeu.

Va urma

ZVON

**Lui Ion Iancu Vale,
de Sfântul Ioan - 2012**

Sebastian Drăgan

Umblă un zvon că ai plecat de acasă
Și cu ochiul sticlos de lup flămând
Ai strivit lumina lunii în urlet
Așa cum ai strâns în brațe
Risipind foc geros drăgăstos
O coapsă de femeie sau două
Căutând rima perfectă
Și ritmul astral
Prin cărnurile lor
Mereu bete, mereu altele
Niciodată Una
E neliniștea scârțâind la ușă

Umblă un zvon că te-ai găsit
Drept și mândru când toți
Au încetat să te mai caute
Și nu vrei să spui nimănui
Ce putere măiastră-i nebunia
Când îmbrățișezi cu răsuflarea
Poemele ce le desenezi
Cu degetul muiat în cer

Umblă un zvon
c-ai sugrumat cuvântul
storcând din el eresul
neînțelesul
așa umblă un zvon.

Mihai Eminescu și Albert Einstein

Ion Iancu Vale

Pe zi ce trece se aprofundează tot mai mult ideea că Eminescu a fost și este un inițiat, un mesager de sorginte celestă cu destin cristic. O explicație în acest sens ne-o poate oferi (și ar fi de ajuns pentru cei de bună credință) opera și tragismul său existențial dar și aspecte biografice insolite.

În acest sens vine și o teorie mai recentă conform căreia marele savant apatrid, fizicianul Albert Einstein (n. 14 martie 1879-d. 18 aprilie 1955) s-ar fi inspirat în celebra sa „teorie a relativității” din viziunile astrale prezente în unele din creațiile românului nepereche, în special din poemele: „La steaua”, „Luceafărul”, „Rugăciunea unui dac”, „Scrisoarea I”...

Se zice că aceasta s-ar datora contactului, cu opera și viziunile speciale ale Poetului, pe care Savantul l-a avut grație corespondenței sale cu o brașoveancă, admiratoare a lui Mihai Eminescu, și care i-a pus la îndemână lui cărțile eminesciene aflate în circulație la vremea când Emi-

nescu avea 20 de ani de viață terestră și încă 19 până la trecerea în neființă.

În sprijinul teoriei enunțate mai sus vine și reputatul cărturar român Academicianul Mihai Cimpoi cu o lucrare ce în curând ar putea să vadă lumina tiparului.

Nu cred că există poet, prozator sau orice alt artist român care să-l fi iubit cu adevărat pe Eminescu și să nu-i fi dedicat într-un fel sau altul prinos de iubire și venerație. Am făcut-o și eu prin anii 80, într-un ciclu de poeme (dedicate și altor mari nume) intitulat Microadulații). Iată-le în continuare:

*Cum să nu-l venerezi
ca pe Soare,
când un asemenea astru,
atât de efemer,
dar totuși interminabil,
a flăcărat
până la orbire
firmamentul uman?*

*A gândit, a iubit și a suferit
pentru tot neamul românesc,
dinainte și de după el.
De aceea se nasc, mereu,*

*atâția, care se prosternă
și varsă o lacrimă,
hrănindu-i eternitatea.*

*Dacă un monolit granitic
ar deprinde minunata taină
a slovelor,
și l-ar citi, s-ar înfiora
precum unda unui lac
deșteptată de vânt.
Ar prinde glas și s-ar răzvrăti,
acuzând viața
și sensul ei incert.*

*El va exista atâta vreme
cât natura va mai zămisli
plopi, chiar și fără soț,
în pofida celor care
îl latră în neștire,
căci glas de câine
nu ajunge la cer.*

*Unde în altă parte,
putea el să-și dorească
a muri
decât la o margine de Mare,
preștient convins
că Apa este o ființă vie,
veșnică și ocrotitoare
și singurul Zeu văzut.*

Ilie Marinescu

„Cel mai greu lucru este să te cunoști pe tine însuși, iar cel mai ușor este să dai sfat altora”, după cum bine spunea Thales din Milet, de aceea, uneori trebuie să îi cunoști pe alții ca să te poți cunoaște pe tine. În condiții psihologice și socio-economice normale, conduita reprezintă o traducere în fapte a conștiinței și este fructul gândirii prin maniera în care pregătește o acțiune care te poate pune într-o anumită lumină mai mult sau mai puțin favorabilă. Trebuie să știi însă, că indiferent de conduita pe care o ai, ea nu depinde numai de tipul de activitate nervoasă, ci și de legăturile temporare care s-au constituit în decursul vieții tale. Acceptarea și toleranța de sine, atitudinea ta necritică, poate conduce la pasivitate, la lipsa de angajare și participare la viața socială, de aceea, decisive pentru conduita și activitatea umană sunt conștiința și rațiunea. În familie, conduita ta va fi afectată de prezența celorlalți membri, iar motorul care trebuie să-ți anime

Psihologia conduitei

Cum să fii model de conduită pentru cei din jur.

conduita este interesul și dorința de autoperfecționare.

Comportament sau conduită?

Noțiunea de conduită este mult mai complexă decât cea de comportament fiindcă exprimă mai bine realitatea psihologică a acestui fenomen antrenând întreaga personalitate aflată în interdependență cu mediul înconjurător. De câte ori nu afirmi despre o persoană că are o conduită demnă de urmat, sau chiar tu însăși vrei să manifesti o conduită care să-i facă pe ceilalți să te admire sau să te invidieze, însă aceasta presupune un anumit efort din partea ta. Ai avut ocazia în vacanța petrecută în diverse locuri din țară sau străinătate să constăți că sunt persoane care au avut o anumită conduită în diverse ipostaze și căroră fie vroiai să le apreciezi conduita fie să le critici sau chiar te-ai indentificat cu conduita lor. Dar, oare, ai lăsat în urma ta acele impresii care să te facă să te simți altfel decât ceilalți a căror conduită ai criticat-o

uneori?

Cine-i responsabil?

Ai fi tentat să crezi că societatea, statul, trebuie să-și asume rolul de a regla și controla conduita umană, însă chiar tu ești o parte din societate și trebuie să iei atitudine la modul de comportare al multor indivizi, dar indiferența este una din componentele care contribuie la conduita unoara, ce ar trebui să nu fie tolerată. Fără a fi acuzat de misoginism, nu de puține ori am văzut în vacanță, persoane care venite parcă de pe altă lume, afișau cu dezinvoltură o conduită care m-a făcut să cred faptul, că nu vârsta este motivul conduitei ci de cele mai multe ori anturajul în care vrând să epateze în persoane de „gașcă” lăsau impresia unei proaste creșteri fie printr-un limbaj trivial, obscen, fie prin gesturi care ar fi trebuit să aparțină mai degrabă triburilor africane. Chiar la volanul unor mașini superbe, am fost siderat să constat o concurență acerbă a sexului frumos, în limbaj, cu unii „bădărani” care vor să pară superiori rasei animaliere.

Te poți schimba?

Conduitele se însușesc, sunt învățate ca urmare a interacțiunilor dintre organismul uman și mediul natural și cultural și sunt determinate de condițiile sociale, de experiența de viață, de educație, de gradul de cultură, de însușirile psihice ale fiecăruia, și capătă o valoare, o semnificație, un sens, deoarece satisfac anumite trebuințe, nevoi, dorințe etc. Conduitele pot îmbrăca diverse forme: intelectuale, sentimentale, sociale, morale fiind conștiente sau inconștiente. Cel mai frumos lucru atunci, rămâne a trăi frumos, a prelua modele din societate pentru a putea fi la rândul tău model pentru alții; de aceea conduita este cea mai măiestră artă pe care o dobândești trăind, preluând-o chiar din cărți, iar prin însușirea valorilor ei să te autodefiniești printr-o adaptare la schimbările și provocările vieții de zi cu zi.

Mai multe întrebări, mai multe răspunsuri.

Înclinațiile naturale îți definesc personalitatea, iar felul de a te comporta, temperamentul. Așa cum aparții uneia din cele 12 zodii, la fel te încadrezi într-unul din cele 16 tipuri de personalitate. Dacă te-ai regăsit într-unul dintre ele îți pui deja o serie de întrebări și ești înclinat să reacționezi ca atare. Iei o decizie ►

► pornind de la fapte sau de la intuiție? Îți planifici viața sau te lași luat de val? Îți formezi părerea imediat sau după o îndelungată reflecție? Îți reîncarci bateriile în mijlocul semenilor sau preferi singurătatea? Iată doar câteva întrebări la care vei găsi cu ușurință un răspuns și în funcție de acestea, te vei încadra într-unul dintre tipurile de personalitate, ba mai mult, îți va fi mult mai ușor să descoperi la persoana din fața ta anumite trăsături de atracție sau respingere, de deschidere sau nu către comunicare.

Personalitatea mea o laud, pe a ta o critic.

Înainte de a critica, autocritica poate fi la fel de benefică pentru îmbunătățirea propriei conduite, devenind astfel un model pentru cel pe care tocmai l-ai criticat. Poți fi foarte afectat dacă cineva te critică, chiar pentru o greșeală minoră, cum și tu poți critica o altă persoană care la rândul ei se va simți

afectată. Știi regula: laudă în public și critică în particular; de aceea discuția cu o persoană (prieten, prietenă) pe care tocmai ai criticat-o trebuie să aibă loc între patru ochi ca nimeni să nu audă, fiind un lucru de bun simț, pentru a nu te întreba apoi, de ce ai avut parte de o reacție ostilă. Așa după cum am spus mai sus, fiecare are un anumit tip de personalitate pe care încearcă să și-l apere. De aceea, în cele mai multe cazuri, ostilitatea este provocată de faptul că persoana pe care tocmai ai criticat-o nu ascultă cu adevărat, ci își face griji legate de ce vor crede cei care fără voia lor au luat parte la dialogul vostru. Aceasta o va determina să se certe, tot pentru urechiile celor care ascultă. De aceea, atunci când vrei să critici, nu încerca să distrugi imaginea de sine și personalitatea celui alt, ci mai degrabă fă acest lucru pentru a îmbunătăți viitorul relațiilor tale. Fiecare personalitate are și defecte și calități, iar acestea ar trebui subliniate

din când în când.

Nu confundați aprecierea cu lingușirea.

Pe bustul eroului mexican Alvaro Obregon este scris: „Nu-ți fie frică de dușmanii care te atacă. Păzește-te de prietenii care te lingușesc”. Nu vreau să credeți că propovăduiesc lingușirea; departe de mine acest gând. Vorbesc mai degrabă despre un nou stil de viață. Folosește ce limbaj vrei dar nu exprima niciodată altceva decât ceea ce simți cu adevărat. Dacă te-ai putea opri o vreme să înțelegi punctul de vedere al celui alt, n-ar mai fi nevoie să te servești de lingușeală atât de ieftină și falsă. Una dintre cele mai neglijente aspecte ale existenței cotidiene este aprecierea. Te eschivezi să-ți lauzi fiul sau fiica atunci când ia note bune, și uiți să-i încurajezi când reușesc să facă prima căsuță pentru pășărele. Fiți generoși în aprobare și darnici în laude și vă vor fi apreciate cuvintele.

Aplică ceea ce citești.

Ori de câte ori pleci de acasă, poartă-ți capul sus și umple-ți plămânii cu cât mai mult aer, inspiră adânc lumina soarelui, întâmpină-ți colegii sau prietenii cu un zâmbet și pune-ți toată inima în strângerea de mână. Concentrează-te asupra lucrurilor mărețe pe care le-ai dori să le faci și apoi cu scurgerea zilelor, te vei surprinde profitând de toate ocaziile posibile pentru a-ți îndeplini idealul. Crează în mintea ta imaginea persoanei capabile și utile care vrei să devii și doar acest gând adânc purtat în minte te va transforma cu fiecare oră în persoana pe care ai visat-o. Gândul deține supremația; a gândi corect înseamnă a crea. Te vei modela după idealul pe care îl porți în suflet. Chinezii antici dețineau o mare înțelepciune pe care ar trebui să o întipărești în minte: „un om care nu știe să zâmbească nu trebuie să-și deschidă magazin”. Surâsul tău îți oglindește bunăvoința.

Vino, a-nflorit iar teiul

Ștefan Neagu

Vino, a-nflorit iar teiul
Lui Eminescu pe Copou
Ne-om cuibări pe banca veche
Și-om asculta al timpilor ecou.

Veni-va poate și Poetul Nepereche
Ne va citi din cartea lui măiastră
Luceferi, stele, frumuseți celeste
Le vom privi pe-a gândului fereastră.

Balsamuri vor pluti prin aer
Și îngeri vor zbura pe cer
Cădea-vor flori asupra noastră
Ca-ntr-un colind cu Lerui-Ler.

Vom admira a teiului splendoare
Și vom gusta a lui dulceată
Nici nu vom ști când ziua moare
Și-a răsărit o nouă dimineață.

Cuprinși de dor și-ndrăgostiți
Ne vom plimba de mână pe alei
O Veronică-mi vei părea, iubito,
Cu părul nins de florile de tei.

Ultimul Făt-Frumos!

**Constantin T.
Ciubotaru**

Am făcut un curs facultativ de Istorie a artelor. Ca filolog m-am interesat mai ales de viața artiștilor, de posibila corelație dintre artele plastice și literatură. Am citit și cumpărat multe cărți din colecția „Eseuri” și am urmărit mai ales interferența dintre arte, evoluția gândirii estetice. Și m-a interesat mai ales posibilitatea de a cunoaște redarea frumosului în artă. Deci declar că nu sunt un cunoscător avizat în tainele picturii.

L-am întâlnit pe artistul plastic și licențiatul în istorie Constantin Popa la Madrid, anul trecut în cafeneaua „Niram Art”, unde mi-am lansat cartea în limba spaniolă: „Los securistas fueron extraterrestres”, Editura Niram Art, Madrid. Lisboa-Berlin.2010. Prima impresie: un flăcău, un student, despre care m-am îndoit că a avut câteva expoziții în țară și în Spania. Volubil, fără complexe, chiar simpatic, ne-am apropiat pentru că ne preocupau aceleași probleme și mai ales că aveam păreri oarecum diferite despre generația de sacrificiu. Fiindcă „sacrificiile” generației mele s-au suprapus parțial cu ale d-lui Popa și ale copiilor mei.

Ca artist a venit cu o idee interesantă despre „Sindromul lui Ulysse” și

„Pierderea inocenței”, despre care am comentat cândva. Această problemă îl macină pentru că este presantă pentru generația de astăzi. Acest sentiment poate fi înțeles, dar altceva este atunci când este trăit. Și nepoții și verișorii și vecinii sau foștii mei elevi plecați în lume să-și facă un viitor îl trăiesc. Dar cei care-l simt, care încearcă să-l decanteze și transpună în imagini artistice sunt creatorii de frumos.

Toți cei care pleacă în lume sunt niște Feți Frumoși! Și ei doresc să devină proprii lor „regi” (să-și facă un regat, adică un loc unde să fie fericiți!), să cucerească inima iubitelor viitoare soții... Și ei vor fi supuși unor probe pe care trebuie să le treacă, normal că sunt altele, pentru că și noi trăim în alte timpuri. Calului cu una sau mai multe inimi, care merge sau zboară i-a luat locul caii-putere de la autobuze sau avioane. Nici dușmanii nu mai sunt aceiași pentru imaginați: zmei, balauri ori zgriptori. Dușmanii noilor Feți Frumoși sunt necunoașterea limbii țărilor unde ajung, modul de viață, nesiguranța zilei de mâine, ruperea de familie, de tot ce au acumulat până acum. Teama zilei de mâine, frica primilor soșiți fără acte că vor fi trimiși acasă, singurătatea, dublată de lipsa de inti-

mitate, umilința pe care trebuie s-o accepte, căci acum nu sufletul, nu idealul sau visul contează ci trupul, materialul, concretul: foamea, frigul, sănătatea. Este înșelat de ai lui, de ceilalți, este insultat, plătit mai puțin decât a muncit. Nu are drepturi ci numai obligații. Și toate acestea pentru că și el vrea să-și câștige o pâine, fiindcă acasă nu are unde, iar aici „pe celălalt tărâm”... nu există câini cu covrigi în coadă.

Artistul suferă pentru că el trăiește la alt nivel realitatea. Pentru că, așa după cum observa Constantin Popa în contact cu acest „capitalism sălbatec” el își pierde inocența și intimitatea, condiții primordiale pentru creator. Devine unul dintre miile de imigranți: indiferent, brutal, aparent insensibil. Dă impresia că și-a pierdut puritatea, delicatețea, visul, zborul... De fapt el adună și sub masca scepticului, a ironiei sau aparentei indiferențe el își clădește un depozit de imagini artistice cărora le va da viață folosind mijloace specifice. Suferă pentru că vrea să-și concretizeze trăirile!

Unul dintre Feți-Frumoșii contemporani este Constantin Popa. I-am văzut tablourile. Și m-am întrebat cât a suferit omul care reușește „să scrie” cu culoarea o „Cântare plastică a omului contemporan”. Edifi-

cator, fantastic, mi se pare faptul că titlurile tablourilor sunt materializarea metaforică a tablourilor pe care sunt sigur că exegeții plastici o vor atesta. Lumina ideilor – Filozofia – generează Nașterea universului material! Societatea contemporană impune Contaminarea, Instinctul de supraviețuire! Secolul al XX-lea a adus Ciuma roșie - Comunismul și Fascismul - care au impus Politica. O observație care mi se pare interesantă: „Istoria este un scorpion care se întoarce îndărăt peste veacuri și se ucide cu propriul ac”! Comunismul „distruge capitalismul, se vrea Progres, dar redevine Capitalism sălbatec”. Europeanii din Spania, Anglia, Franța, Olanda, Portugalia sau Italia și... merg să cucerească „Lumea nouă”, făcându-i robi pe indigeni, iar acum, după sute de ani europenii din fostul Lagăr Comunist merg în aceleași state să fie la rândul lor inrobiți!

Artistul cunoaște și în viață, ca orice om momente de lumină denu-

mite „Floare Al-

bastră” sau „Adi-

Elena Buică
Toronto

Trecem grăbiți prin timp parcă mânați de un zor neînțeles. Tot mai strâmtorat este cuprisul timpului față de necuprinsul imperiului uman al fiecăruia din noi. Ritmul alert în care trăim ne-a luat în vârtejul lui. Parcă ieri era când scriam rânduri pe aceeași temă, gânduri la cumpăna anilor, cu un an, doi, trei în urmă, ani pe care îi simțim ca spulberați de nici nu mai ne amintim de ei.

Trec zilele în goană nebună, dar se opresc parcă înaintea încheierii unui an ca să se uite puțin înapoi, cu puțin înainte de a-și plia ultima filă din calendar și de a da ștafeta anului care vine pentru a ne pune o întrebare, tot în zorul vremurilor trăite, căci lumea acum nu mai e cea pe care o știam noi mai demult: „Ei, cum ți se

pare că a fost anul acesta și ce ți-ai mai dori de la cel care urmează?”.

În ceea ce mă privește personal, cumpănesc și zic: între dorințele exprimate acum un an și împlinirea lor, traista pare să fie mai încărcată față de alți ani, mulțumită Celui de Sus. Puterea Lui s-a văzut în câteva probleme de sănătate pe care le vedeam cauze pierdute. Ca o compensare pentru problemele precare de sănătate, au fost câteva împliniri pe planul preocupărilor pentru scris, pe măsura puterilor mele. Imi dorișem să mai tiparesc o carte izvorâtă din luminșurile sufletului și gândurilor mele și „Luminșuri” au apărut sub îngrijirea editoarei Elena Rodica Lupu la București unde i s-a făcut dublă lansare, prima organizată de Liga Scriitorilor Români și a doua lansare de către Academia Dacoromână de la care am primit și o onorabilă Diplomă de Excelență. Am primit cuvine de caldă apreciere pentru carte, iar dacă

sunt și altfel de păreri, m-am împăcat cu gândul că diferențele între oameni formează minunățiile lumii lui Dumnezeu. Au apărut anul acesta doua dicționare ale scriitorilor români în care figurez și eu, deasemenea, sunt prezentă și într-o Antologie de poezie și proză scoasă prin sârguința directorului revistei „Starpress Internațional”, Ligya Diaconescu, precum și în alte două Antologii și un alt dicționar care sunt acum sub tipar, în care va apare și numele meu. Tot în anul acesta am atins cel mai mare număr de scrieri publicate în numeroase reviste online sau pe suport de hârtie publicate în lumea întreagă. De asemenea am avut mai multe scrieri publicate în volumele altor scriitori și mai multe referințe despre scrierile mele. Astfel, îmi iau rămas bun de la acest an cu mulțumire pentru că a fost rodnic.

Mi-am mai dorit anul trecut ca cele două țări de suflet, România și Ca-

nada să prospere și oamenii să-și găsească împlinirea rostului lor pe acest pământ. În România nu au mai fost tulburările din anul anterior, dar s-au simțit destul de dureros urmările pentru cei aflați la limita existenței și totuși speranța nu i-a părăsit pe oameni. Canada s-a ținut mai bine, ținând cont de criza care a cuprins lumea întreagă și care, oricum a ciupit ceva din traiul nostru de până acum.

Pentru anul ce urmează doresc să fie bine în lume, Canada și România să prospere, iar mie să-mi dea puterea și priceperea de a croi haine gândurilor și trăirilor mele ca să le scot în lume sub formă de scrieri. Doresc tuturor oamenilor din lume prosperitate, sănătate și împlinirea dorințelor de bine, la care adaug un plus de afecțiune și de mulțumire celor care s-au aplecat asupra rândurilor așternute de mine.

La mulți ani cu sănătate!

► na”. Una dintre cele mai grele probe pe care trebuie să le treacă neo-Feții Frumoși este cea legată de dezmembrarea familiei,

sau când își caută refugiu în Religie, Contaminare și Greutatea integrării. Oare suntem și noi, ca mai toate popoarele, ca Iuda, Victimele predestinării? Și o

întrebare, care nu se vrea polemică: Viitorul artelor în țările unde milioane de locuitori dintr-o altă țară își caută un rost se va concretiza printr-o artă a lor sau și

aici miturile naționale se vor unifica, completa și universaliza devenind un bun estetic al omenirii? Și... „naționalul” se va păstra doar în numele creatorilor?!

Avangarda românească la Muzeul Israel din Ierusalim

Mirel Horodi

După Conferința Internațională despre avangarda românească, care a avut în luna ianuarie la Universitatea Ebraică din Ierusalim (despre care am relatat în Observator Cultural, nr. 588, din 14 ianuarie 2011), publicul israelian are acum ocazia să cunoască o serie de artiști plastici în cadrul expoziției Artiști evrei de avangardă din România, care s-a deschis vineri 11 noiembrie 2011, la Muzeul Israel din Ierusalim.

Această importantă expoziție, care a fost inițial prezentată la Muzeul de Istorie a Evreilor din Amsterdam (31 mai - 2 octombrie 2011), realizată din inițiativa istoricului de artă Radu Stern, a fost adusă la Ierusalim, prin colaborarea dintre Muzeul Israel (director James S. Snyder), Muzeul din Amsterdam (director Joël Cahen) și Institutul Cultural Român din Tel Aviv (director Gina Pană).

În prospectul bilingv (ebraică și engleză) al expoziției de la Ierusalim, este publicat amplul studiu al lui Radu Stern despre cauzele numărului mare de artiști evrei care au făcut parte din avangardă. Punctul de vedere al autorului este că acest lucru nu se datorează unei atracții deose-

bite a evreilor pentru modernitate, ci mai degrabă faptului că în România, în prima jumătate a secolului al XX-lea, dominau curențele xenofobe și ultranaționaliste în cultură, care respingeau integrarea artiștilor evrei, considerați venetici, în cultura națională românească. În aceste condiții era normal ca artiștii evrei să îmbrățișeze tendințele artistice avangardiste, care erau în mod natural cosmopolite și universaliste. După părerea autorului, problema nu este de ce atât de mulți evrei au fost atrași de curențele de avangardă, ci de ce atât de puțini români au mers pe această cale. Explicația este că artiștii români s-au concentrat pe exprimarea în operele lor a „specificului național”. În mod paradoxal, tocmai artiștii care s-au alăturat curentelor de avangardă și care s-au afirmat pe plan interna-

țional au adus faimă, în cele din urmă, artei și culturii românești.

În cadrul expoziției sînt prezentați șapte artiști: prima generație este reprezentată de Arthur Segal (1875-1944), cel care a introdus arta modernă în România; a doua generație este reprezentată de Tristan Tzara (1895-1962), Marcel Janco (1895-1984), M.H.Maxy (1895-1971) și Victor Brauner (1903-1966); a treia generație este reprezentată de Jules Perahim (1914-2008) și Paul Păun (1915-1994). Trebuie subliniat că doi dintre artiștii selectați, Tristan Tzara și Paul Păun, au fost în primul rînd poeți, așa că lucrările lor de artă plastică nu sînt reprezentative pentru creația lor sau pentru evoluția artelor plastice. Criteriul stabilit de Radu Stern de a selecta opere create pînă în 1938, cînd a început prigoana con-

tra artiștilor evrei, se aplică artiștilor care au emigrat (Segal, Janco și Brauner), creația lor ulterioară nemaifiind legată de țara de origine, România. În schimb, pentru artiștii rămași în România, acest criteriu nu se poate aplica în mod absolut. De pildă, Paul Păun este prezent în expoziție cu lucrări din 1943-1944 și chiar din 1970, după ce a părăsit România. De asemenea, este interesantă prezența lui Maxy cu două lucrări în care artistul încearcă să revină la stilul său, eliberîndu-se de pinciipiile realismului socialist, adoptate după instaurarea regimului comunist în România. Este vorba despre tabloul „Compoziția”, din 1966 și de construcția „Comuniștii”, din 1969.

Expoziția este organizată în jurul a două centre de creație, în ordine cronologică: Zürich și București. La Zürich, pe lângă Tzara și Janco este inclus și Segal, artistul cu care se deschide expoziția, întrucît, deși acesta n-a fost dadaist, a colaborat cu cei de la Cabaret Voltaire. Remarcabile sînt lucrările lui Arthur Segal „Interior” (1911), realizat în tehnica unor pensulații divizate și „Femeia citind” (1920), în care artistul aplică teoria sa de

Dumnezeu

Nicolae Nicoară Horia

Ce simt eu niciodată nu mă înșel,
E un ceva în lucrurile toate,
Dacă este și cum este El
Să nu vă întrebați cu răutate.

Pe ulițe, prin piețele murdare,
În rugăciunea cea adeseori
Nu am strigat vreodată-n gura mare
Că Dumnezeu e dincolo de nori.

Să creadă cine vrea și cine poate,
Citească cel ce știe din Scriptură,
Pentru credința care ne desparte

Eu altor neamuri nu le-am purtat ură.

La orice închinare mă voi duce,
Nu-mi trece nicio umbră peste gând
Și dacă cineva nu-și face cruce
Când aude clopotul plângând...

Genunchii ce se frâng lângă icoane
Să-și mântuie în pace jertfa lor,
Copil crescut pe dealuri transilvane
Jignirile de orice fel mă dor...

Așa m-au învățat în vremuri grele
Părinții mei, părinte sunt și eu,
De undeva, de dincolo de stele,
Se uită înspre mine Dumnezeu!

Nu spun că I-am văzut vreodată fața,

De auzit îl tot aud mereu
De când mă poartă pe pământ viața
Și-L simt acolo, în oftatul meu...

► echivalență de interes a întregului spațiu al tabloului, cu prelungirea picturii pe ramă. Marcel Janco și Victor Brauner sînt cel mai bine reprezentați în expoziție. Dintre operele lui Marcel Janco remarcabile sînt tabloul „Bal la Zürich” (1917) și măștile create de artist pentru spectacolele Dada. Victor Brauner impresionează prin portrete și prin lucrările sale suprealiste. Acestora li se alătură creațiile lui M.H.Maxy, dintre care remarcabilă este „Nudul cu idol” (1924).

Se poate urmări în expoziție evoluția suferită de artiștii plastici avangardiști din România în decursul celor două decenii după Primul Război Mondial, trecînd de la dadaism la forme de cubism, constructivism și abstracționism, pentru a reveni la expresionism (în cazul lui Janco) sau evoluția de la simbolism la suprealism (în cazul lui Brauner). Așa cum a declarat Adina Kamien-

Kazhdan, curatoarea israeliană a expoziției, dacă artiști ca Marcel Janco, Victor Brauner sau Arthur Segal erau cunoscuți în Israel, lucrările lor fiind chiar expuse în expozițiile permanente ale Muzeului, M.H. Maxy, care n-a părăsit România și s-a integrat ulterior artei comuniste, era complet necunoscut. Unul din rezultatele expoziției este cunoașterea acestui important pictor în afara României.

Una din tematicile interesante ale expoziției este abordarea de către artiști a portretului. Cel mai interesant este modul în care Victor Brauner abordează această temă. De la modul simbolist din portretul Colombei Voronca (1926) sau al lui André Breton (1934), la portretul caleidoscopic al lui Ilarie Voronca (1925) și la cel suprealist al lui Sașa Pană (1930). În cazul lui Marcel Janco evoluția este evidentă: de la portretul sub formă de

mască a lui Tristan Tzara (1919), la portretele fragmentate ale Miliței Petrașcu și al lui Jacques Costin pînă la portretul de femeie (1922-1924), realizat în spirit expresionist. Portretele lui M.H.Maxy sunt toate în spirit constructivist. Remarcabil este portretul „Madona electrică” din 1926.

Expoziția pune în evidență faptul că, datorită acestor artiști, Bucureștiul a fost în anii '20 și '30 unul din centrele artei de avangardă europeană. O dovedește, printre altele, Expoziția Internațională „Contemporanul” din anul 1924, cu participarea unor artiști cu reputație internațională: Kurt Schwitters, Hans Arp, Paul Klee, Hans Richter, Constantin Brîncuși etc. Totodată, la București apăreau numeroase reviste avangardiste, unele exemplare fiind expuse în vitrinele expoziției: Contemporanul, editat din 1922 pînă în 1932, de Ion Vineanu și Marcel Janco;

75 HP, scoasă în 1924 de Victor Brauner și poetul Ilarie Voronca; Punct, revistă constructivistă, editată în 1924 de ziaristul și poetul Scarlat Callimachi, cu colaborarea lui Brauner, Janco și Voronca; Integral, revistă de sinteză avangardistă, editată în 1925 de Maxy. În 1928 Sașa Pană a scos revista unu, care a promovat suprealismul și pe Victor Brauner.

În concluzie, expoziția Artiștii evrei de avangardă din România de la Muzeul Israel, este un eveniment artistic excepțional, atît prin calitatea exponatelor cît și prin prezentarea lor; evidențiem pe curatorii expoziției de la Amsterdam, Radu Stern și Edward van Voolen, cărora li s-a alăturat Adina Kamien-Kazhdan, de la Muzeul Israel. Expoziția de la Ierusalim rămîne deschisă pînă pe 18 februarie 2012, după care va fi deplasată în Statele Unite. În final sperăm că va ajunge și la București.

DACII DE PE NISTRU

de Emil Perșa

1

DACII DE PE NISTRU intră în CETATEA ALBĂ
Să se așeze la Masa Istoriei Imperiului Roman
Să-l aștepte să vină lângă Ei ÎMPĂRUTUL BUREBISTA
Având în mâini o Sabie de Fier și o Cupă cu Vin,
Să le vorbească despre ARTA RĂZBOIULUI în
DACIA MARE și despre ORAȘE SI SATE
Construite în Antichitate sub Galaxia
Alfabetului Latin coborâtă în OLIMP
Să-l ilumineze pe Zeus pe Stânca Vulturilor
albi sub care curg două Izvoare,
In zori se duc în Poiana Zimbrilor
Să aprindă FOCUL LUI PROMETEU al iubirii
Pentru Părinți si copii
Să privească în Turnul Cavalerilor Templieri
Cum înfloresc o Floare,
Să citească o Carte de Piatră pe care
Sunt scrise legende și Povești cu litere de aur
Să viseze pe Pământul STĂMOȘILOR un
Orizont luminat primăvara de o
Pajiște cu Narcise înflorite în Coridorul
De raze strălucitoare coborât într-o
Livadă de Pruni de pe
Lacul Cerului Senin.ă

2

Deschid ATLASUL ISTORIC
Să privesc HARTA BASARABIEI tipărită pe
Cartonul Albastru al Marii Uniri din 1 DECEMBRIE 1918
Să visez Viața Românească între
TISA, PRUT, NISTRU ȘI MARE,
Să ascult Imnul Național:
„DEȘTEAPTĂ-TE ROMÂNE” cântat de un Trubadur an-
nim la
ORGA MAGNIFICĂ în Muzeul de Artă a Istoriei sub
ICOANA INVIERII LUI ISUS HRISTOS așezată în
Vitrina cărților tipărite în limba română,
Să-mi fie dor de MAMA când îi scriu un
Poem și o Scrisoare
Să o visez în viața când intră în
CASA PĂRINTEASCĂ
Să-mi dea în dar un buchet cu Sânzâiene
Și trei Spice de Grâu secerate de
STRĂMOȘII NOȘTRI de pe CÂMPIA ROMÂNĂ,
Să urc în zori în TRENUL LIBERTĂȚII
POPORULUI ROMÂN
Să cobor în ORAȘUL CHIȘINĂU
Să privesc pe Alea cu Arbori Seculari
Statuia lui ȘTEFAN CEL MARE ȘI SFÂNT
Sculptată în PIATRA DIN CARPAȚI între
O FRUNZĂ DE LAUR ȘI O FLOARE.

3

DACII LIBERI se așează în iarba magnetică
Pe malul Râului NISTRU
Să privească Soarele Dimineții de Vară
Ce urcă pe un MUNTE MAGIC
Să-l lumineze la ROMA pe ÎMPĂRATUL TRAIAN iar
La SARMISEGETUZA pe REGELE DECEBAL în
Orizontul nemuriri celor două războaie dintre
DACI ȘI ROMANI,
Sub Amurgul Byzantin intră în
CETATEA CHILIA, să urce pe Terasa Sfântului trecut
Să bea apa vieții dintr-un VAS DE LUT
Descoperit de EI în CETATEA SOROCA
Lângă O CRUCE DE AUR,
Când soarele răsare la TIGHINA se
duc la ISMAIL să urce în Bărcile mari de
Cedru adus din IERUSALIM
Să plutească pe un canal lung de
Stuf în DELTA DUNĂRII
Să coboare în DACIA-ROMÂNĂ la
TOMIS unde a trăit Poetul Roman OVIDIU în
CASA LATINĂ iluminat de un vechi tezaur,
NOAPTEA se așează pe PIATRA LUNII
Să privească FLORILE INVIERII înflorite pe Platoul Ro-
manilor
Să trăiască clipe magice, iluminate de O
STEA nemuritoare răsărită pe CALEA LACTEE
Să plutească pe Râul IORDAN ce curge lin
În TUNELUL TIMPULUI apărut în alți ANI.

4

Marele Poet MIHAI EMINESCU vine de la
CERNĂUȚI la HOTIN
Să scrie pentru ROMÂNII ce trăiesc în BASARABIA o
epopee
Să o citească în PALATUL CULTURII construit la
CHIȘINĂU așezat la Masa Limbii Române
Străluminat de CANDELA ALBASTRĂ aprinsă de El,
Are în ochi o iubire mare pentru
VERONICA MICLE când privește Aurora Boreală
Ce strălucește pe INSULA ȘERPILOR
Să-i fie dor de CASA NATALĂ de la
IPOTEȘTI și de cerul copilăriei dispărut
În UNIVERS pe un ASTRU,
Sub un CURCUBEU ce plutește în CARPAȚI
O visează pe MAMA Sa și
VIAȚA ROMÂNEASCĂ de la CAHUL în
Zarea Mănăstirii VORONEȚ unde în Altarul
Sfinților Apostoli: PETRU ȘI PAVEL a
înflorit un TRANDAFIR ALBASTRU,
Când zorile strălucesc pe TERASA MAGILOR
POETUL NAȚIONAL AL ROMÂNILOR DE PRETU-
TINDENI
Urcă într-o TRĂSURĂ ROȘIE pe care-i pictat un Vultur
alb
Să călătorească pe DRUMUL cu PLOPI fără soț în
Orizontul cu ZÂNE îmbrăcate în galben unde
ASTĂZI îl redescopăr în Salonul
Tapetat cu crini și orhidee într-un CASTEL.

**Vavila Popovici,
SUA**

24 ianuarie - 153 de ani de la Unirea Principatelor Române

În fiecare an, la 24 ianuarie, sărbătorim Unirea Principatelor Române, căci faptele înainte - mergătorilor noștri sunt cele care ne permit să fim astăzi ceea ce suntem. Și să fim mândri de ceea ce suntem! Cu acest prilej ne amintim și de cei care au pus umărul la realizarea ei. Ideea Unirii Moldovei și a Țării Românești, avansată încă din secolul al XVIII-lea, a devenit după războiul Crimeii (1853 - 1856) o temă de prim plan a dezbaterei politice, atât în cele două Principate, cât și pe plan internațional. Situația externă se arăta favorabilă; înfrângerea Rusiei și hegemonia politică a Franței ofereau un context prielnic punerii în practică a proiectului, cu atât mai mult cu cât împăratul Napoleon al III-lea, dorea un bastion răsăritean favorabil politicii sale, care să contrabalanseze expansiunea rusească.

Deciziile adoptate prin Tratatul de pace de la Paris (18-30 martie 1856) prevedeau intrarea Principatelor Ro-

mâne sub garanția colectivă a puterilor europene, revizuirea legilor fundamentale, alegerea Adunărilor ad-hoc care să exprime atitudinea românilor în privința unirii, integrarea în granițele Moldovei a trei județe din sudul Basarabiei (Cahul, Bolgrad, Ismail), trimiterea în Principate a unei Comisii Europene cu misiunea de a propune „bazele viitoarei lor organizări”.

La 22 septembrie 1857 s-a adunat Divanul Ad-hoc al Moldovei care era favorabil unirii, iar la 30 septembrie cel al Țării Românești și prin documentele redactate au pus bazele fuzionării celor două principate. De fapt, Adunările ad-hoc aveau caracter consultativ și erau alcătuite din reprezentanți ai bisericii, marii boierimi, burgheziei, țărănimii clăcașe, cu scopul de a face propuneri referitoare la realizarea unirii Principatelor Române. Între țărani fruntași care au luat parte împreună cu boierii cu episcopii și cu mitropolitul țării la Divanul ad-hoc din Moldova, în 1857, era și

vârnceanul Ion Roată, om cinstit și cuviincios, cum sunt mai toți țărani români de pretutindeni. Desființarea hotarului de la Focșani (Vrancea) echivala cu Unirea celor două Principate și crea premisele punerii temeliei statului național unitar român. În ziua de 5 februarie 1859, când domnitorul Cuza a fost oaspetele orașului Focșani, mii de oameni i-au ieșit în cale în drumul dinspre Mărășești, pe unde venea de la Iași. Se consemnează că în cinstea Domnitorului s-au ridicat pe șosea, pe ulițele pe unde trebuia să treacă, arcuri de triumf împodobite cu verdeață și înfășurate în pânză tricoloră; tarafuri de lăutari cântau „Hora Unirii”, valuri de flori se revărsau în calea Domnitorului care cobora din diligență. Despărțit în două – Focșanii Moldovei și Focșanii Munteni – de un braț al Milcovului, orașul întruchipa, în acea vreme, situația celor două țări vecine și surori. Ajungând la hotar, unde era al doilea arc de triumf, Domnitorul s-a oprit, și a chemat

la el pe cei doi soldați care făceau de strajă la hotar: un moldovean și un muntean și spunându-le că sunt frați, i-a pus să se îmbrățișeze. Apoi a dat poruncă ca fiecare să meargă la cazarma lui și să comunice comandanților că de azi înainte și pe vecii vecilor, Domnitorul Principatelor Unite, a ridicat grăzile de la hotarul dintre români, de la Focșani. Însoțit de mai marii orașului și de mulțimea de oameni, Cuza a mers până în centru, la Podul de Piatră, unde au jucat cu toții „Hora Unirii”. Poetul focșănean Dimitrie Dăscălescu, scria cu acest prilej poezia „O zi frumoasă”, așa cum a rămas în inimile românilor ziua de 5 ianuarie: „Azi, Românul dovedește/ Că-n sfârșit s-a deșteptat,/ Și că-n faptă vrednicește/ Libertatea ce-a visat.” Aici, în Moldova, a fost ales în unanimitate, la 5-17 ianuarie 1859, liderul unionist Alexandru Ioan Cuza, reprezentantul „Partidei Naționale”. Deoarece în textul Convenției nu se stipula că domnii aleși în cele două

► Principate să fie persoane separate, conducătorii lup-tei naționale au decis ca alesul Moldovei să fie desemnat și în Țara Românească. Adunarea elec-tivă a Țării Românești era domi-nată de conservatori, care dețineau 46 din cele 72 mandate. În această situație, liberalii radi-cali au inițiat, prin intermediul tribunilor, o vie agitație în rândul populației Capitalei și al țăranilor din împrejurimi. Zeci de mii de oameni s-au aflat în preajma Adu-nării. Unul dintre tribuni nota că poporul era gata „să năvălească în Cameră și să o silească să pro-clame ales pe alesul Moldovei”. Așa s-a propus la 24 ianuarie 1859 alegerea lui Alexandru Ioan Cuza, această alegere fiind acceptată în unanimitate. Era un pas impor-tant către definitivarea Unirii Principatelor Romane, înfăptuirii statului național român unitar. Impusă sub o puternică presiune populară, alegerea ca domn al Țării Românești a lui Alexandru Ioan Cuza și-a găsit confirmarea deplină la marea manifestare pri-lejuită de sosirea alesului națiunii în capitala munteană. Problema următoarea era recunoașterea in-ternațională a alegerilor. Faptul împlinit la 24 ianuarie 1859 era considerat de Poartă și de Austria drept o încălcare a Convenției de la Paris. Situația creată în cele două Principate a determinat Conferințele internaționale de la Paris, din 26 martie - 7 aprilie și 25 august - 6 septembrie. La cea de a doua Conferință, sub presi-u-ne evenimentelor internaționale - războiul dintre Franța și Sardi-nia împotriva Austriei fiind pe cale să înceapă - marile puteri eu-ropene au fost nevoite să accepte unirea înfăptuită de români. Cuza a fost recunoscut ca domn al Prin-cipatelor, recunoașterea sa fiind limitată numai pe durata vieții acestuia.

Alexandru Ioan Cuza născut la 20 martie 1820 în Moldova a fost primul domnitor al Principatelor

Unite și al statului național Ro-mânia, la 5 ianuarie 1859 - ales domn al Moldovei, iar la 24 ia-nuarie 1859 și al Țării Românești. Devenit domnitor, Cuza a dus o susținută activitate politică și di-plomatică pentru recunoașterea unirii de către puterea suzerană și puterile garante și apoi pentru desăvârșirea unirii Principatelor Romane, pe calea înfăptuirii uni-tății constituționale și administra-tive, care s-a realizat în ianuarie 1862, când Moldova și Țara Ro-mânească au format un stat uni-tar, adoptând oficial, în 1862, numele de România, cu capitala la București, cu o singură adunare și un singur guvern.

După realizarea unirii, domni-torul Alexandru Ioan Cuza îm-preună cu colaboratorul său cel mai apropiat, ministru și apoi prim-ministru Mihail Kogălni-ceanu, inițiază importante re-forme interne, cele mai importante fiind: secularizarea averilor mănăstirești (1863), re-forma agrară (1864) și reforma în-vățăământului (1864), care au fixat un cadru modern de dezvoltare al țării.

Șirul de reforme inițiate de Cuza și venirea mai apoi pe tronul Principatelor Unite a domnitoru-lui Carol I, au făcut ca actul de la 1859 să fie ireversibil. Din 1866, potrivit Constituției promulgate la 1 iulie, Principatele Unite încep să se numească oficial România. Cuza însă, în anul 1866, a fost obligat să abdice; o coaliție a par-tidelor vremii, denumită și „Mon-struoasa coaliție”, a hotărât aceasta din cauza orientărilor po-litice diferite ale membrilor săi, care au reacționat astfel față de manifestările autoritare ale dom-nitorului. A fost exilat și a trăit la Viena și Florența. A murit în 1873 la Heidelberg (Germania), dar a fost adus în țară și înmormântat la castelul familiei sale de la Rugi-noasa (județul Iași), apoi înhumat la Biserica Sfinții Trei Ierarhi din Iași. Complotiștii au reușit să-și

realizeze planurile atrăgând de partea lor o fracțiune a armatei, l-au constrâns pe domnitor să ab-dice într-o noapte a lunii februarie 1866. La aceasta a contribuit în-suși Al. I. Cuza, care nu numai că nu a luat măsuri în privința facto-rilor reacționari, ci, într-un dis-curs, s-a arătat dispus să renunțe la tron în favoarea unui principe străin (fapt susținut și de o scri-soare adresată unui diplomat străin).

În fiecare an, în ziua de 24 ia-nuarie, sărbătorim Unirea, „Mica Unire” cum i se mai spune, dar fără de care nu am fi putut săvârși faptele mari de mai târziu. Anul acesta se împlinesc 153 de ani de la înfăptuirea ei. Cu acest prilej ne amintim și de cei care au pus umărul la realizare. Unul dintre aceștia este și Ion Roată, intrat în istorie ca o legendă. Cunoscut și sub numele de Moș Ion Roată, a fost un țăran român, deputat în Divanul Ad-hoc și un susținător înflăcărat al Unirii Principatelor Moldova și Valahia și al reformei agrare din Principatele Unite Ro-mâne. Se spune că semna prin pu-nerea degetului muat în cerneală - puntea de veacuri a neștiutorului de carte - oficial semnând cu pa-rafa primită în Divanul ad-hoc, dar era înzestrat nativ cu o minte ageră și o judecată dreaptă, fiind cunoscut ca un om cinstit, „cu gâ-dilici la limbă”, adică spunea ade-vărul fără menajamente, neavând „ascunzători în suflet”, după cum îl caracteriza Ion Creangă. Cinstit, cu alte cuvinte! Pentru spiritul său de dreptate, Ion Roată a fost con-siderat de către țărani ca fiind cel mai dârz și mai competent repre-zentant al lor, care să le poată apăra interesele. A avut, se spune, o apariție meteorică pe scena isto-rică a țării.

Hora Unirii are o semnificație sfântă pentru noi românii. Citind cartea „Ultimul tren spre Roma-nia” a lui Anatolie Paniș, m-a im-presionat figura lui Constantin Stere, remarcabil om de cul-

IARNA în HAIKU

de Nicoleta Milea

NOAPTE DE IARNĂ

Înzăpezire-
Intunericul urcă
La primul popas.

INIMĂ

Heliopolis-
Infidelă zăpada
Râde groparul.

ANCORĂ

Atingeri albe-
Cavaler trandafirul
Sângeriul dorul.

INIMĂ NINSĂ

Întroienire-
Păsări mirate la geam
Alb sfredelitor.

RUBIN

Alb în feresatră-
La gura sobei dorul
Prima iubire.

ÎNDURARE

Smochin fulguit-
Recviem în troiene
Suspina cerul.

ALTĂ IARNĂ

Foc în ninsoare-
Vinovată iubire
Sclavă pe cruce...

IARNA

Soare zgribulit-
Ferestre înghețate,
Ninsoare în prag.

► tură (jurist, profesor, gazetar, scriitor, om politic) care a trăit între anii 1865 – 1936, despre care îmi povesteau și cei din familie. Acest scriitor, în alt moment al istoriei țării, a cerut unirea cu România, spunând: „Frații mei basarabeni, a sosit clipa marii noastre izbăviri! Suntem la un pas de a ne desăvârși libertatea! Acum ori niciodată...” El a citit delegațiilor ruși și ucraineni, hotărârea țăranilor din județul Hotin: „Ținând seama că timp de 14 veacuri Basarabia a fost ținut al României, că a făcut parte din același neam... cerem astăzi în mod solemn în fața lumii întregi, Unirea Basarabiei cu România”. Autorul povestește cum Basarabia s-a alăturat României nu prin război, ci prin conștientă vrere, cum s-a înfiripat cea mai formidabilă horă din toate câte s-au cunoscut, cuprinzând în mijlocul ei o piață și mai apoi străzile de jur împrejur ale Chișinăului, hora care a ținut o noapte, cum două zile mai târziu deputații basarabeni erau alături în parlamentul și guvernul României, alături de rege și regină, hora cuprinzând de data aceasta întreaga piață de la Iași.

Hora este un dans popular în

Balceni, în România. Se dansează pe muzică cu un ritm specific, într-un cerc închis, dansatorii ținându-se de mână, făcând trei pași înainte și unul înapoi. Se dansează la aniversări, diferite festivaluri și în spațiile rurale; tradiția la noi, la români era, ca în fiecare sfârșit de săptămână, țăranii din sate să se îmbrace în costume naționale și să danseze acest dans, bucurându-se de comuniune.

Să amintim că Hora Unirii, poezia scrisă de Vasile Alecsandri, a fost publicată pentru prima dată în 1856, în revista „Steaua” a lui Mihail Kogălniceanu. Muzica a fost compusă de Alexandru Flechtenmacher, iar în ziua de 24 ianuarie, când s-au unit Moldova și Țara Românească, sub conducerea lui Alexandru Ioan Cuza, s-a dansat și s-a cântat această Horă a Unirii.

În minte îmi vine dialogul descris de Creangă: „...Și Roată se duce și vrea să ridice bolovanul, dar nu poate. –Ia, du-te și dumneata moș Vasile, și dumneata... În sfârșit, se duc ei vreo trei-patru țărani, urnesc bolovanul din loc, îl ridică pe umeri și-l aduc lângă boier. –Ei, oameni buni, vedeți? S-a dus moș Ion și n-a putut face treaba singur; dar când v-ați mai

dus câțiva într-ajutor, treaba s-a făcut cu ușurință, greutatea n-a mai fost aceeași. Povestea cântecului: „Unde-i unul nu-i putere, /La nevoi și la durere;/Unde-s mulți puterea crește/Și dușmanul nu sporește.” Așa și cu Unirea, oameni buni...”

HORA UNIRII: Hai să dăm mână cu mână/ Cei cu inima română,/ Să-nvârtim hora frăției/ Pe pământul României!/ Iarba rea din holde piară!/ Piară dușmânia-n țară!/ Între noi să nu mai fie/ Decât flori și omenie!/ Măi muntene, măi vecine,/ Vină să te prinzi cu mine/ Și la viață cu unire,/ Și la moarte cu-nfrățire!/ Unde-i unul, nu-i putere/ La nevoi și la durere;/ Unde-s doi, puterea crește,/ Și dușmanul nu sporește!/ Amândoi suntem de-o mamă,/De-o făptură și de-o samă,/ Ca doi brazi într-o tulpină,/ Ca doi ochi într-o lumină./ Amândoi avem un nume,/ Amândoi o soartă-n lume,/Eu ți-s frate, tu mi-ești frate,/ În noi doi un suflet bate!/ Vin' la Milcov cu grăbire/ Să-l secăm dintr-o sorbire,/ Ca să treacă drumul mare/ Peste-a noastre vechi hotare./ Și să vadă sfântul soare,/ Într-o zi de sărbătoare,/ Hora noastră cea frățască/ Pe câmpia românească!

Copilul Alexander Hausvater a stat trei zile pe plaja orașului Așkelon, deși știa de la radio că o țară întreagă îl caută. La 18 ani regizorul a absolvit Facultatea de Științe Politice la Universitatea din Tel Aviv. Născut în România tulbure de la sfârșitul anilor '40, Alexander Hausvater este și acum „un căutător al adevărului”. Spectacolele sale sunt renumite pentru refuzul de a se conforma normei, pentru că Hausvater crede în experiment, chiar și pe texte clasice. Cu o educație scoțiană, făcută în Israel, la Tabeetha School, completată apoi la „Habima” (Școala Teatrului Național din Israel), viitorul regizor a învățat din școala generală Shakespeare pe dinafară, ceea ce îl face „să găsească și acum noi înțelesuri ale unor cuvinte pe care le știe din copilărie”. Ar preda „românismul” în școlile din România, dar și „leadership” - cum să fii responsabil pentru deciziile privind propria viață și să încerci să fii cel mai bun în orice ai face.

„Adevărul”: V-ați născut la București, ați emigrat în Israel. Aveți ceva rădăcini austriece, ați stat un timp în Irlanda, locuiți în Canada, iar azi aveți spectacole înapoi în România. Câte limbi vorbiți, de fapt?

Alexander Hausvater: Nici nu mai știu. Câteodată descopăr câte o limbă pierdută. Am redescoperit rusa, lucrând în Rusia, crezând că o pierdusem. Viața mea a început între un tată care

Acesta este Alexander Hausvater

interviu

venea din Bucovina și vorbea numai germană, și mama, care avea o educație pur românească. Amândoi au venit însă la București foarte tineri și amândoi au fost influențați de felul în care orașul trăia înainte de război. Iar povestea mamei e că a fost prima femeie de afaceri în România la timpul respectiv.

A: Ce făcea mai exact?

AH: A fost primul director femeie de aici, la o firmă agrară argentiniană, din Buenos Aires, care cred că se numea Continim. S-a lăsat de asta când m-a născut pe mine, după război. În timpul ăla, ea traversa lumea, era îmbrăcată în costum cu pantalon, cu totul neobișnuit la epoca

respectivă. Și tata făcea business, avea o fabrică de bachelită, un predecesor al plasticului. Dar el era mai mult un om de afaceri poet. Nu-mi amintesc vreodată să fi mâncat seara acasă. Eram întotdeauna prin restaurante, teatre, operă, aveau o bandă de prieteni artiști, boema timpului respectiv, pe care tata o sponsoriza. După naționalizare, el a devenit directorul propriei fabrici, dar continua să facă lucruri denecrezut: dădea masa de prânz tuturor muncitorilor și îi chema și pe prietenii lui, artiști, care cântau, recitau, făceau teatru! Sute de muncitori, poate needucați, aveau parte de o experiență culturală extraordinară! Dar până la

urmă el a fost arestat, cel puțin de două ori: la Brașov și la Oradea. Când revenea din închisoare, mama și cu mine îl așteptam la Gara de Nord. Apărea fără păr, tuns foarte scurt, blond, în alb, ca un zeu. Mi se părea că închisoarea aia era o scenă de luptă, în care tatăl meu devenea un erou. În aceeași perioadă ați început și școala primară.

A: Unde s-a întâmplat asta?

AH: Primele două clase în București, de la 6 ani. Educația mea în România e foarte stranie pentru că n-am avut timp să merg prea mult la școală, iar când mă duceam eram dat afară pentru că știam totul. Tata a avut un gând greșit și a pus pe mine unul dintre oamenii lui, care de la 4 ani m-a învățat să scriu, să citesc... Eram practic produsul acestui tânăr, care se numea Leon și era un student la fizică venit din Galați. Stătea cu mine câte 10 ore pe zi și îmi spunea tot felul de lucruri. Așa că eram între el și o profesoară de franceză care nu mă învăța limba, dar îmi vorbea despre cultura și civilizația franceză. Cu mama sa, Patty Hausvater.

A: V-a deschis apetitul pentru tipul ăsta de cultură?

AH: Mi-a deschis apetitul pentru revoltă, cum să fug de ea, cum să mă fac că înțeleg și să mă gândesc la alte lucruri. Deci erau ei, plus școala obișnuită, care era la epoca

► respectivă total bazată pe o gândire sovietică. Discursul era că rușii au inventat totul, ei au făcut totul! Eram copil, dar mi-am dat seama de dualitatea teribilă din școală, adică de minciuna asta, pe care trebuie s-o înveți pe de rost, s-o comunici, s-o exprimi, ca să supraviețuiești și să ieși note mari; în timp ce adevărul adevărat n-aveai voie să-l spui nimănui, pentru că dispărea tata! Eram deja produsul multor culturi, pentru că atunci când părinții au aflat că vom emigra în Israel l-au rugat pe marele rabin (Moses) Rozen, să mă învețe ebraică.

A: Câți ani aveai când ai plecat? Cum v-ați adaptat la lumea cu totul diferită de acolo?

AH: Aveam vreo 8 sau 9 ani și am ajuns acolo la un punct foarte fragil în viața mea. Părinții mei, care hotărâseră să plece mai mult pentru mine, m-au dat la început la un kibbutz care se numea Nitzanim, lângă orașul Așkelon, pe malul Mediteranei, în apropiere de Fâșia Gaza. Kibbutzul e un exemplu de gândire pur socialistă, cum nu a mai existat nicăieri în lume, decât în Israel și numai la timpul acela. Adică oameni din toată lumea, cu meserii diverse și cu experiențe extraordinare de diferite, se întâlnesc într-un kibbutz ca să facă prin rotație tot ce e nevoie ca acesta să funcționeze. Adică oamenii lucrau la

grajd, la câmp sau oriunde era nevoie, iar noaptea păzeau cu pușca-n mână. Mai murea câte unul, pentru că eram atacați în fiecare noapte. Dar eu am fost extrem de influențat de întâlnirile cu oamenii de acolo. Iar la fiecare două săptămâni trebuia să lucrez în sala de mese, fiecare copil făcea câte ceva înainte să meargă la școală. Deci o educație practică foarte solidă... Una de necrezut! Iar una din întâlnirile mele cele mai importante a fost la grajd, unde discutam cu Max, profesor de chimie la universitatea din Leipzig. El mi-a spus ce a însemnat pentru propria familie alegerea democratică a lui Hitler, ce a urmat, era un fel de martor al istoriei. Întâlneam acolo, la construcții, oameni care au lucrat cu Troțki, Stalin, Castro! Și am fost afectat de mărturiile acestor oameni, care vorbeau despre istorie ca despre experiența lor privată de viață. Ei au mâncat istoria, s-au culcat cu istoria, era un fel de demistificare absolut de necrezut. Eram foarte legat de un bătrân care era fost general în armata poloneză, și care încă purta uniformă. Era responsabil de un câmp de legume și purta tot timpul o pușcă din timpul războiului napoleonic. El nu știa decât poloneză și ceva idiș, eu nu înțelegeam nici una, nici alta. Și atunci am început un fel de „jibberish”, adică o limbă inventată din sunete și gesturi, dar în care ne în-

țelegeam. El spunea că pentru a fi general, trebuie mai întâi să fii soldat. Dar ca să treci de la soldat de la general, nu anulezi soldatul, el rămâne în tine. Avea un umor extraordinar și-mi spunea câteodată: „Acum vorbește soldatul, acum - generalul”. Și câteodată îi spuneam: Am impresia că soldatul e mult mai deștept decât generalul. (Zâmbește). Cum era viața la kibbutz? Era sublim. Era așa de sublim, că n-am putut să suport. Pentru că totul era ordonat, planificat, totul era de un idealism absolut extraordinar. Kibbutzul are reputația că a dat Israelului cei mai buni soldați, piloții cei mai extraordinari, parașutiști cei mai grozavi. Era o întâlnire între Sparta și Atena. Dar eu n-am putut să suport rigiditatea, colectivismul, faptul că ți se spunea unde să fii, ce să fii. Și mi-am rugat părinții să mă scoată de acolo cât mai repede. Dar părinții mei, imigranți care încercau să se organizeze, mi-au cerut timp. Fiind un copil total necontrolat și necontrolabil am decis să-i învăț minte și am fugit din kibbutz. Am stat trei zile pe plaja orașului Așkelon, știind de la radio că o țară întreagă mă caută!

A: Cum s-a terminat aventura?

AH: Am venit pe jos acasă, o distanță de 90 de kilometri, și m-am ascuns sub un pat. Mi-am auzit părinții cum plângeau, am ieșit și am zis: sper că nu mă mai

dați la kibbutz. Și am vrut să merg la școala engleză, care era sub egida Church of Scotland (n.r. - Biserica Scoției), un loc în care mergeau de obicei copiii diplomaților. Iar Tabeetha School a devenit un punct major al educației mele. Obiectivul ei, scris pe toate zidurile, era ca elevii săi să atingă ce numeau ei „leadership”. Adică trebuia creat din fiecare copil un lider. În orice meserie, în orice situație! Lider înseamnă să fii subiectul vieții tale și nu obiectul ei. Marea problemă în România e că toți par să-și însușit inversul. Toți dau vina pe cineva! Dacă ar fi trecut prin Tabeetha School, toți ar fi responsabili pentru tot! Iar învățatul începea cu Shakespeare și se termina cu Shakespeare, iar la Bac întrebările începeau cu recită „Romeo și Julieta”, actul 2 scena 2, de la linia 24 la linia 140! Și acum, când deschid Shakespeare învăț ceva nou. Pe aceleași cuvinte pe care le-am știut o viață întreagă. Pentru că doar prin prisma experienței înțelegi Shakespeare cu adevărat. Universitatea...? Universitatea a fost influențată de tatăl meu, foarte bolnav atunci și care o viață întreagă și-a închipuit că voi fi diplomat. Așa că pentru el am „luat” la Științe politice. Când am terminat și era pe patul de moarte, m-am dus la Ministerul de Externe să caut un job și am primit unul în Africa. Trei zile ►

► mai târziu el a murit, iar eu am făcut și Literatură engleză și Teatru. Mult mai târziu, când m-am dus în Irlanda să termin o teză bazată pe (John Milington) Synge, printr-un miracol ridicol am devenit regizor.

A: Pentru că spectacolul, primul dumneavoastră spectacol a fost anulat.

AH: Da, din motive politice. Synge crease o limbă cu sunet druid, celtic. Așa că m-am dus pe o insulă, la trei zile și trei nopți de Dublin, unde erau numai pescari și țărani analfabeți, dar ei vorbeau limba textului lui Synge, o irlandeză adevărată. Am stat șase luni cu ei, și așa am creat „Năzdrăvanul Occidentului”. Iar după spectacol, un mic domn, cam la 70 de ani, mare actor, directorul teatrului național din Irlanda, m-a întrebat: „Ce faceți marți?” Era într-o vineri. Și tot el mi-a răspuns: „Sunteți ocupat, aveți premieră pe scena teatrului național!” Era ceva! După aceea, oamenii au început să vină la mine ca regizor. Dar lucrul important era cercetarea, investigarea, laboratorul.” Educația mea în România e foarte stranie pentru că n-am avut timp să merg prea mult la școală, iar când mă duceam eram dat afară pentru că știam totul. Fiind un copil total necontrolat și necontrolabil am decis să-i învăț minte și am fugit din kibbutz. Am stat trei zile pe plaja orașului Așkelon, știind

de la radio că o țară întreagă mă caută.”

A: „Acum, lucrând în România, vă este mai ușor sau mai greu să puneți aici în scenă spectacole decât în alte părți?”

AH: Indiferent de țara în care lucrezi, important este codul. Dacă aș fi într-o țară care nu mi-e familiară, precum Finlanda sau Norvegia, prima dată asta aș încerca să fac, să cunosc limba, oamenii, mentalitatea. Iar în teatru cauți întotdeauna excepția, nu regula! Personalitatea, nu grupul! Or, pe scenele românești nu mai vezi personalitate. Tocmai de asta auzi despre oameni care au de-acum o vârstă: „Ăștia sunt actori mari!” De fapt ăștia sunt oameni cu personalitate. Nu sunt doar tehnicieni, care „fac” un text sau o mișcare. Personalitatea implică revolta, trăirea unui risc până la capăt.

A: E o atitudine generalizată?”

AH: Din păcate, 95% din populația acestei țări ar vrea să facă un pas în altă direcție, dar îi e frică, pur și simplu, de posibilitatea ca mâine să fie mai rău ca azi. Iar dacă întrebi: „Azi ți-e

bine?”, răspunsul va fi: „Nu!”. Eu asta nu pot s-o înțeleg! Cum poți, ca ființă umană, să nu încerci să îți ameliorezi situația? Chiar dacă riști să pierzi! Asta ar trebui să învețe la școală!

A: Ce materie ați introduce în orar?”

AH: Aș introduce „românismul”. Cum să înveți că ești responsabil de această țară, de fiecare lucru din ea, de fiecare om! Asta se face prin exercițiu și prin ceea ce faci practic, lucruri concrete, până când devine o a doua natură. Și mai e ceva ce nu înțeleg: cum se face că elevii din țara asta nu lucrează. În America, de la 8 ani mergi la școală în paralel cu începutul lucrului. Dimineața dai ziare, după-amiaza faci curse pentru vecini. Ori asta lipsește cu desăvârșire de aici. Copilul trebuie să învețe valoarea banilor prin ce face el. În SUA, copiii de milionari pleacă la universitate fără un ban, încep de jos. Iar profesorii ar trebui să predea pragmatismul materiei, și nu teoria. O dată pe săptămână, elevii ar trebui să fie la un tribunal, într-o sală de operație... Un alt lucru

CV - Hausvater, „produsul mai multor culturi”

11 iunie 1949: s-a născut în București.- 1959: emigrează în Israel și începe școala la kibbutz.

1967: absolvent al Universității din Tel Aviv (Științe Politice).

1969: absolvent al masterului de Literatură Dramatică din Dublin, Irlanda.-

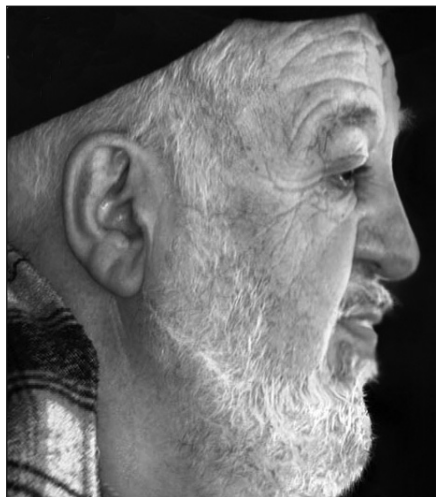
1969-1972: director artistic al Peacock Theater, Dublin.

1971: se stabilește în Canada și fondează, doi ani mai târziu Montréal Theatre Lab.

1979-1990: conduce diverse teatre în toată lumea, se implică în diverse proiecte artistice, predă la mai multe universități din Canada, SUA, Israel și Rusia.

1990: revine prima dată în România, cu spectacolul „Au pus cătușele florilor”.

pe care dascălii de aici am impresia că nu-l văd este că ziua de mâine aparține internetului, iar educația ar trebui să țină cont de acest lucru. Ar trebui să fie creată o curiozitate a internetului, mai ales că e atât de multă informație la distanța unui click! Dacă nu ne ocupăm, o să ne trezim cu o generație întreagă care are răspunsuri, dar nu are întrebări! Și trebuie să te gândești cum creezi o societate care să fie în căutarea propriilor răspunsuri.

Corneliu Leu

Ca să mă adresez numelui tău bizantin, așa cum se adresează Apostolul către încă neelucidatul personaj Teofilos căruia îi dedică „Faptele”, eu cred, prea alesule Dimitrie, că judecând religia doar prin prisma unei raționalități secularizate, omitem ceea ce au descoperit literații și psihologii mai frumos în inefabilul existenței omenirii: Permanența umană. Cea ale cărei trăsături nu mai au nimic din evoluționismul rudimentar, ci îl înobilează chiar și pe acesta cu certitudinile transcendenței ce îmbogățește sufletește persoana umană dându-i tridimensionalitate. Adică o dimensiune trinitară care-o reprezintă ca volum întreg și nu ca simplă imagine pe suprafață; care face din ea acel vas, cum spuneau anticii, ce se umple pe parcursul vieții cu simțire, cu trăire, cu legături metafizice, cu învățătură bună și înțeleaptă.

Că această învățătură vine sau nu vine din inspirație divină este o problemă secundară, de care au făcut prea mult caz exact cei care voiau să nege această inspirație din ambiția gândirii lor foarte terre-ă-terre, adică lipsită tocmai de sentimentul înălțării pe care îl dă omului gândirea. Procedu defectuos prin faptul că nu se poate desprinde de teluric și, totodată, neproductiv scopurilor care-l pun în mișcare; pentru că, insistând a-și impune negația, încercând a scoate din circuit divinitatea fără

Către Dimitrie Grama

a pune altceva transcendent în loc, îl face pe om să simtă cum este rupt tocmai de această a treia dimensiune care-i împlinește personalitatea prin faptul cert al conștiinței unei existențe metafizice. Conștiință datorită căreia el se împlinește și se dezvoltă pe drumul spre perfecțiune. Conștiința necesității căutării modelului superior de care să te apropii. Așa că n-aș vedea nici un dezavantaj pentru omenire dacă tot mai mulți oameni ar fi preocupați, chiar și printre altele, de căutarea modelului ideal.

În ce privește viziunea strictă, a unei raționalități fiziologice, mă tem că, simțind imperativ nevoia să se opună unei asemenea operațiuni dureroase care vrea să-i extirpe o parte din personalitate, exact ca-n simbolul martirajului pentru credință, omul se îndârjește și nu se lasă smuls din tridimensionalitatea sa care-i asigură legături transcendente apte de a-i perfecționa persoana fizică, a depăși precaritatea acesteia, a-i arăta calea spre un ideal superior. Pentru că această atracție, această aspirație, această tendință spre inefabil a devenit o permanență umană care, fie că ia sau nu calea credinței religioase, oricum așează omul pe direcția unui ideal superior. Ceea ce este și s-a dovedit a fi esențial pentru evoluția lui în bine, evitând celălalt instinct cu care, iarăși trebuie să recunoaștem că este dihotomic dotat: autodistrugerea. Sau distrugerea sa concomitent cu cea a naturii permanente, în scopul irațional al unui egoism al dominării timpu-

Dimitrie Grama

lui prezent. Desigur, și aceasta este o permanență umană; dar inversă, de natură malignă, provocând mereu efecte negative cu care plătim foarte greu prețul unor satisfacții trecătoare.

Consider că ar fi împotriva naturii să negăm sau să încercăm să distrugem acea permanență umană care este căutarea modelului ideal reprezentat pentru cea mai mare parte a populației lumii prin Dumnezeu. Este drept că, în majoritatea duratei existenței sale, omul neglijează existența în sine a acestui har care face parte dintre atributele superiorității sale, fiind cea mai limpede și mai evidentă formă de aspirație spre exemplul ideal către care, tinzând, omul se perfecționează. În păcătoșenia-i zilnică, el neglijează existența în sinele său a acestei salvatoare permanențe umane; dar putem constata cu satisfacție că, de uitat, n-o uită. Nu are cum s-o uite pentru că se întoarce la ea în momentele cele mai grele, cele mai grave sau decisive: momentele când evocă Dumnezeirea, indiferent sub ce formă și-o imaginează sau a moștenit-o de când i s-a spus că a fost făcut ca om după chipul și asemănarea Ei. Sunt momentele când își amintește în păcătoșenia sa că ar trebui să tindă a nu-și dezminți această asemănare, adică ar trebui să mediteze la înțelepciunea și perfecțiunea pe care, după chipul și asemănarea Celui de Sus, ar putea-o atinge și el. **Va urma**

**Mihai Batog
Bujeniță**

Totul a început banal, la știrile de maximă audiență ale unor televiziuni specializate în catastrofe, unde ni se anunța, de altfel pe un ton criminal de calm, că suntem invadați de acarieni. Populația a primit și ea detașată această veste, obișnuită fiind cu nenorocirile televizate. Abia după ce, trecător, pe micile ecrane au apărut fotografii cu numiții acarieni, un fior de groază a şuierat prin livinguri, sau prin dormitoare, dar fără să-l depășească în intensitate pe cel provocat de scenele mediocre din filmele de groază. Acolo cel puțin, vezi bestiile smulgând creieri din capul oamenilor de știință, îi auzi cum molfăie și rag de fericire, sau cum se înmulțesc ei prin corpul unei blonde delicate și, obligatoriu, savantă preocupată de pacea mondială. Pe când aici nu era vorba decât de niște aiureli cu fâlci în formă de potcoavă, coarne, colți, gheare sau trompe. Puțin! Mult prea puțin pentru un public foarte antrenat! Nici

Terra - colapsul civilizației

consumarea în direct a reporterului de la „știri de groază”, un clăpăug ce transmitea din dormitorul propriu, nu a produs cine știe ce impresie.

Numai că, pe alte canale, cele de știință popularizată, a început aparent întâmplător, să se vorbească despre nenorocirii de acarieni, prezenți acum ca fiind infiltrați de milenii în sânul primitor al civilizației noastre. Prima a fost o doamnă de dimensiuni apreciabile, oxigenată, cu binecunoscutul aspect al coafezei din orașele mijlocii. A început să spună că: „gândășeii ăștia nu prea-i cunoaști știința, da' dacă vă vini și vă scărchinați pi își pi colo, spalați-vă ghini pi mâni ci și ie pi subt unghii și vă chici păru”. Poporul află că distinsa doamnă este profesor universitar și astfel gradul de alertă sporește considerabil. Apar apoi niște pompieri care declară deschis și sincer, că în caz de atac ei n-au nici o posibilitate de ripostă, deoarece nu au cu ce să cumpere spumă carbonică, așa că nu e cazul să sunați la.... Un grup de generali reprezentând cele trei categorii de arme declară în cor că armata nu este pregătită pentru o asemenea acțiune, că tancurile nu au benzină, nici avioanele, muniția e pe sfârșite, iar serviciile de informații

sunt ocupate cu treburi mult mai importante și nu au date suficiente pentru a se putea elabora o strategie. În fine, apare și futurologul de serviciu care, bine susținut imagistic, face scenariul viitorului apropiat. Mai întâi se tolesc calotele glaciare, valurile tsunami rad niște țări cu populație de culoare galbenă, erup toți vulcanii, Sahara se extinde cu viteza lavei acide, oceanele dau în clocot, tornadele fac ravagii și, abia la sfârșit, se prăbușesc turnurile gemene, de data asta devorate de acarieni. Un ultim erou, american desigur, luptător din berețele verzi, Rambo al CXXXIV-lea, cu mitraliera fumegând la piept, se zvârcolește sub grămada de acarieni care-l înfulecă mârâind deși el le spune plin de sictir: fuck you, însă nemernicii ășia nici măcar limba engleză primitivă, aia din filme, n-o știu, de înapoiați ce sunt. Finalul apoteotic plimbă o cameră cu rezoluție foarte mare peste fosta planetă albastră devenită acum un pustiu înfiorător, suspect de asemănător cu suprafața lunii, prin care foșgăie biruitori acarieni de mărimea unor bivoli.

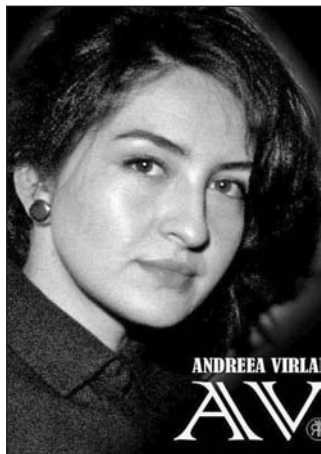
Un vânt de nebunie mai rece decât crivățul bate prin casele poporului! Profund stresată, partea responsabilă a

acestui, din disperare, se îmbată, că de-o fi să moară, măcar să moară cu sufletul împăcat. Partea iresponsabilă, aia care trăia de mii de ani în modul cel mai inconștient în perfectă simbioză cu infernalele creaturi, se îmbată și ea, însă numai din obișnuință.

A doua zi, programele televiziunilor încep cu prezența unui tânăr cu figură distinsă care anunță fericit că știința americană, singura de altfel, a descoperit niște prafuri salvatoare. Cu vârful degetelor presară zâmbind acele prafuri peste niște acarieni capturați de reporterii de teren ai studiourilor, iar aceștia (acarienii) pocnesc precum popcornul.

Bucuria cuprinde întreaga civilizație și toți cumpără miraculosul praf distribuit la prețuri modice în mici cutii, frumos împodobite cu figuri triste de acarieni morți. Drept urmare, de frică, acarienii nu mai apar și lucrurile intră în firescul lor.

Într-un bloc din mahala, la etajul opt, în biroul firmei Anti Acarian World Enterprises, Costel, directorul de marketing, se scobește în nas și se uită la poza trimisă de șeful său din concediu. Pe fundalul unei mări de smarald, aflat între două creole cu flori la gât, având un trabuc în gură și o bască pusă șmecherește pe o sprânceană, domnul Titi face cu mâna la obiectiv. Pe verso ►

Poeme grena de Andreea Cristina Vîrlan

TRIUNGHIUL

La fel de crud,
Cum rupi tu din tăcere
Cuvinte împrăstiate
Ud...

La fel de surd,
Cum îmi citești privirea
Și-o înghesui
într-o mare de triumphiuri
Nud.
la fel de mult,
la fel te-ascult.

Și umbra ți-aș urma
la fel de cald
în amănunt,
Cum știi tu în margini
de triumphiuri,
cine sunt.

VÂNĂTOR DE APUS

Cine a putut
să zgârâie apusul
atât de violent?
Sunt urme de avioane
aparent...
Dar dacă mă gândesc
mai bine,
Tu ai vrut să furi apusul

VÎRLAN, Andreea Cristina, tânără poetă, născută la București în 10 iunie 1991. Studentă în anul I la Facultatea de Științele Comunicării din cadrul Universității Ecologice București. Pasionată de fotografie, pictură, desen și poezie. A început să picteze în anul 2006 când a descoperit că simțămintele se pot transpune și pe pânză, sau pe hârtie prin arta fotografică.

Poezia a descoperit-o târziu, mai exact, prin 2010, când a înțeles pentru prima dată semnificațiile ascunse din poezia „Ryga Crypto” și „Lapona Enigel” de Ion Barbu. „Înainte de acest moment, ne relatează Andreea, îmi plăceau poeziile, însă nu le înțelegeam, nu le simțeam și eram ferm convinsă că eu nu știu să scriu poezii... Aveam dreptate, chiar nu știam atunci! A fost nevoie de câteva întâmplări ca această lume misterioasă să mi se deschidă. În noiembrie 2010 am decis să-mi scriu ideile și le-am așezat în rime și simboluri cu gândul că... așa îmi dau libertate și ca voi putea să înțeleg mai bine totul. A fost cea mai frumoasă decizie din viața mea și a devenit activitatea mea preferată deoarece mă face să mă simt împlinită”.

Pentru a se convinge de talentul Andreei Cristina Vîrlan, cititorii, iubitorii de fotografie, desen sau poezie pot accesa adresa de blog a acesteia:

<http://piandescultlapolunord.blogspot.com/>

pentru mine...

Apusul,
Lumină coaptă
în linii adormite,
Degeaba îl caută miile de
păsări
Necăjite.

Iar tu deșertic îl cauți
să-l vânezi;
Timpul l-a scurs

după-oriizont,
Iar eu acum
plec să-l protejez.

Am să-l ascund;
într-un loc pe care
tu nu-l știi.
Acut în colțuri,
episodic
mai pustii.
umbre și zebre.

de Colorado, spre a fi fo-
losite într-un ipotetic
război împotriva acarie-
nilor, niște gânganii de
care nu știa decât italia-
nul, dar care, într-ade-
văr, aveau niște moace
de spaimă.

Bim-bam-bim-ba-ba-
bam... Telefonul mobil

de ultimă generație, obli-
gatoriu cu cameră încor-
porată, GPS și fișier
audio-video masacrează
electronic o cunoscută
piesă clasică. Costel
apăsă tasta verde și auzi
vocea iubitelui său boss:

- Băi, tâmpitule,
scoate dreacu' deștu' dăn

ZEBRĂ ÎN VÂNT

Nu vreau să alerg.
Eu vreau să plâng,
și vreau să șterg
orice cuvânt
cu linii verticale.

Eu vreau culoare,
Eu vreau să simt
și vreau nisipuri mișcătoare,
să mă agăț mai des de soare.

Te vreau cu mine vis nebun,
dar nu oricum;

Te vreau cu ploaie
în semiton,
Te vreau pe scări
de lume și de drum,
Te vreau în straturi
de pământ,
Te vreau în lavă de vulcan
arzând,
Te vreau în mare,
Te vreau în vânt.

curând
îți spun de locul unde mor...

Nu-i trist, nici fad.
Eluminat de opădure veche,
mută
de stejar.

Dar din iubire
am uitat în hol
Un clopot de rugină.

îmi e cutremur
îmi e pământ
îmi e eclipsă
de lună și de tine.
Stelele au rămas acum
puține.

► scria cam tremu-
rat: „Sal'tări dăn
conced dăn Havai E
mișto acilea la chinej”
Fostul zootehnist, aso-
ciat cu un italian care să-
rise cu banul și ideea,
dăduse lovitura vânzând
prafuri expirate pentru
combaterea gândacilor

nas și cumpără toate fe-
lurile dă prafuri dă la boii
ăia dă țărani! Am pus de-
o afacere cu un rus bazat,
chișcă dă parai. La
toamnă băgăm una tare
cu o cheste pă care-o știe
el, una cu gripa aviara!
Hai, că iese iar banu' la
gros! Te-am pupat!

Poeme de George Petrovai

Și iar vom fi

Și iar vom fi ce am mai fost
- ai sorții jucării fragile –
și cu-amăgiri ne-om înfrupta
cum dat ne-a fost de ani de zile.

De ce să fie noul an
mai bun ca cel de dinainte,
când tot românul-i pregătit
din ne-impliniri să-și facă ținte

și când aleșii cârmuiesc
în balta vechiului Fanar,
ce colcăie de ciocoime

ca viermii grași pe-un hoit varvar.

Ba și mai și, ni se vestește
că-i nepereche România
azi ca și ieri cu-a sale crize
mai silnice ca sărăcia.

Fiind prezentu-ncrâncenat,
iar viitorul taină-adâncă,
românului i-a mai rămas
să dormiteze și să plângă.

Extaz divin

Întronizat ca rege-al jertfei
pe crucea milenarelor suspine,
ce pârghie Pământului servește
la smuls din a păcatului robie,
El veacurile-mbogățește
și sens istoriei conferă
când spre înalturi arcuiește
golgoticele făptuiri,
precum o punte de lumină

pe care an de an coboară
spre-a viului etern dovadă
ca-n om speranța să nu moară.

Ești unic și ești Tot în toate –
o taină și o călăuză,
Motorul Prim aristotelic
și punctul cosmic arhimedic.

Floarea viului

Floarea viului apoteotic
pe stea s-a călătorit
și-ntr-un grajd din Betleem
peste Prunc a stăruit,
ca și o orbii să o vadă
și să creadă
că din El are să iasă
și-o să se desăvârșească
viața-n dragoste-mbăiată,
care moartea va învinge
și păcatul îl va frânge
dup-a Tatălui socoată.

**Cristian
Teodorescu**

Îmi plac cuvintele
străine naturalizate. Mai
dezmoșesc limba. În
timp, unele rezistă, altele
dispar. A ieșit din uz cea
mai mare parte a turcis-
melor și grecismelor
acclimatizate de sus în jos
în Țările Române. Fran-
țuzismele din limbajul
administrativ al secolul
19 au rezistat fiindcă era
nevoie de ele, ca și cuvîn-
tele nemțești din limba-
jul tehnic. Rusismele din
anii 50 ai veacului trecut
au avut viață scurtă. Nici
nu se potriveau cu ro-
mâna și aveau și conota-
ții nasoale.

După 1989, cine voia
să pară pro-occidental
începuse să anvizajeze și
să achieseze. Îl mai țineți
minte pe Adrian Seve-
rin? Au apărut apoi mul-
ținaționalele, ai căror
managerinu știau româ-
nește, românul întors de
la burse, care voia să-și

Mentenanța limbii române

Trecerea de la să-ți fac și să-ți dreg, la implementare

marcheze lingvistic în-
toarcerea din străinătate
– și reclamele în engleză.

Adjuncții autohtoni ai
șefilor de multinaționale
au început să vorbească
o română pigmentată cu
feed-back-uri șilocații.
Secretarele nu-și mai
spuneau decât manager
asistent. Mă așteptam
să fie vorba de crize de
acclimatizare și de micile
noastre snobisme de ce-
tățeni ai unei țări mici
dar vicioase. Nici gând. S-a
ajuns la un nou limbaj de
lemn, neologistic, între-
buițat pe la posturi de
radio și de televiziune,
cum cuvinte românești

cît se poate de utile sînt
înlocuite prostește de
persoane care stau prost
și cu vocabularul limbii
române și cu gramatica
ei. Tot soiul de absol-
venți și absolvente de
Spiru Haret, cărora li se
adaugă politicieni inepti
și comentatori care par
să-și fi luat doctoratul
înainte de a lua notă de
trecere la română în
liceu se dau în bărcile
neologismelor, cu dezin-
voltura prostului. Potri-
vit lornu mai avem
prilejuri, avem doar
oportunități. Nu mai sîntem
hotărîți să facem
ceva, ci sîntem determi-

nați. Nu mai realizăm, ci
implementăm. Nu ne
ducem într-un loc, ci
într-o locație. Nu mai
luăm în considerare, fi-
indcă anvizajăm. Nu mai
consimțim, ci achiesăm.
Serviciul de întreținere a
devenit mentenanță.
Ceva care ți se pare obli-
gatoriu e un must! Nu
mai avem speranțe, de-
oarece am trecut la ex-
pectațiuni. Nu ne mai
concentrăm, pentru că
ne focusăm. Și nu mai
așteptăm un răspuns, ci
un feed back.

Cu alte cuvinte, deți-
nem o oportunitate pe
care sîntem determinați
să o implementăm într-o
locație pe care am anvi-
zajat-o, achiesînd la o
mentenanță care e un
must și asupra căreia ne
focusăm cu expectațiu-
nea unui feed-back pozi-
tiv. Altfel, cînd ies din
rol, îi auzi cu cîte un
neaoș și superior „Să-mi
bag...” sau cu concluzia
absolută: „Un căcat!”

Evangheliile după...

Răpan

**Carmen Vădan, Ion Iancu Vale,
George Coandă, Theodor Răpan,
Ștefan Ion Ghilimescu și Ștefan Doru Dăncuș**

Iancu Vale, George Coandă, Ștefan Ion Ghilimescu și Ștefan Doru Dăncuș au reușit să creeze un ambiant literar de excepție.

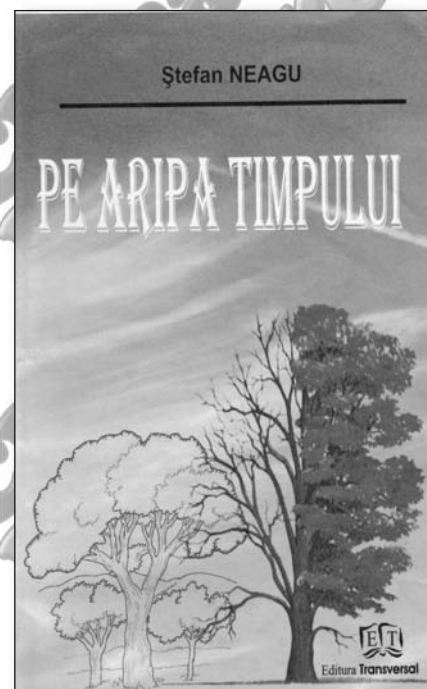
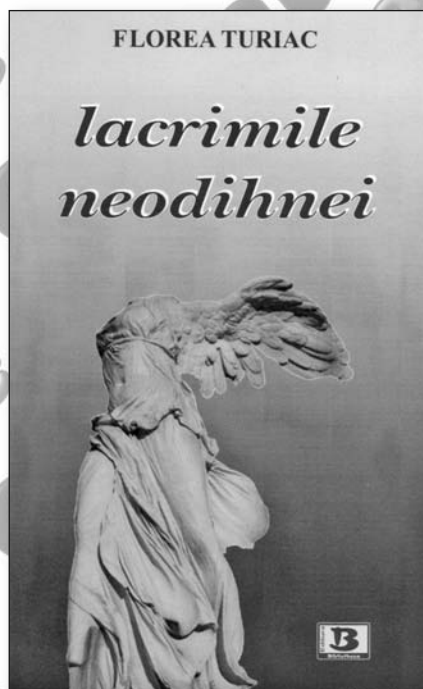
În contextul programului s-a citit din creația distinsului autor și s-au dat autografe pe cărțile oferite, rămânând ca într-un viitor apropiat cei prezenți să se reîntâlnească la o nouă lansare. Ave!

Lucian Constantin

După o întrerupere de mai mulți ani, poetul Theodor Răpan, creatorul speciei literare postmoderniste reflintext (reflex literar intertextual), a revenit pe data de 22 ianuarie 2012, la Târgoviște, mai precis la Biblioteca Județeană „I. H. Rădulescu”. Acesta și-a lansat, în prezenta unui public format din scriitori, critici literari, dar și cititori de poezie, cele trei cărți din ciclul Evangheliilor pe care le-a scris până acum. Este vorba despre Evanghelia Inimii (Anotimpuri), Evanghelia Cerului (Zodii de poet), și Evanghelia Tăcerii (Solilocvii), toate apărute la Editura Semne. Anul acesta urmează ca scriitorul să publice încă un volum din ciclul de Evanghelii și anume Evanghelia Apocalipsei (Epifanii), pe care autorul o descrie astfel: „Este o scriere și rescriere a sufletului omenesc. Nu are nimic de a face cu sentimentul religios biblic. Este un reflex intertextual, ceea ce înseamnă o spunere în oglinda sufletului tău în confruntarea cu sinele”.

În dialogul lor cu autorul, directorul Bibliotecii Județene, gazda întâlnirii, prof. Carmen Vădan, împreună cu poezii Ion

Cărți noi în biblioteca revistei Climaxe literare

